

Üksiknr. hind 15 senti.

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 8. III aastakäik

TEATAJA

15. aprillil 1928.

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas . . .	kr. 2.50
Poolaastas . . .	” 1.50
Välismaale . . .	” 5.00
Poolaastas . . .	” 3.00

Toimetus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45
 Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35
 Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval
 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

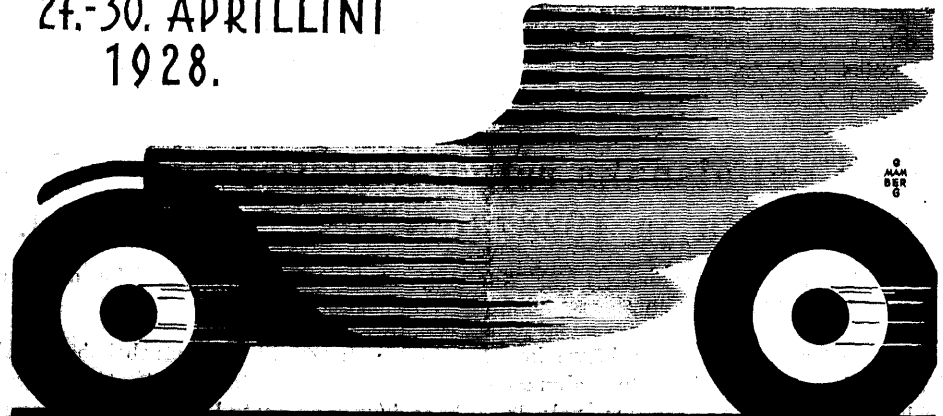
1/1 lhk. . .	kr. 40.00
1/2 ” . . .	” 22.00
1/4 ” . . .	” 12.00

Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Tsviilkohupidamise seaduse § 973 tuleb muuta. Nahaturu seisukord. Tikkude tarvitus kodumaal ja tikkude väljavedu. Moodne reklaam. W. Schneider 50 aastat vana. Austraalia pilmaasjandus. Kaubitsemine Eesti ja Ungari vahel. Kaubandus-tööstuskoda nõukogu koosolek. IV ülemaaline laevaomanikkude kongress. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Uusi tööstusettevõtteid. Uusi seadusi ja määrusi. Tolliteateid. Äriettevõtete koosolekuid. Turgude ülevaade. Börsikursid. Kaubahinnad.

AUTO-JA MOOTORITE

27.-30. APRILLINI
1928.

NÄITUS-TALLINNAS

Tsiviilkohtupidamise seaduse § 973 tuleb muuta.

3. aprillil s. a. pidas Kaubandus-tööstuskoja nõukogu tsiviilkohtupidamise seaduse § 973 muutmise küsimust, millise seaduse eelnõu kohta sündik hr. M. Pung on välja töötanud. Tähendatud paragraafi muutmise tunnustati koja nõukogu poolt põhimõtteliselt tarviliseks ja anti seaduseelnõu juriidilisse komisjoni kaalumiseks, kui kaugelt nimelt võiks võlgnikkude kaitse üksikudel juhtudel olla lubatav.

Meil valitseb praegu võimatu karm võlgade sissenõudmise kord nii eraisikute nõudmiste kui ka riigi- ja omavalitsuste nõudmiste suhtes. Nõudmiste täitmisel kas kohtupristavi kaudu või politsei läbi võib võlgniku varanduse panna pea-aegu tervelt aresti alla ja selle müümisega teda täiesti teha paljaks. Ainult majapidamiseks kõige hädatarvilisemad asjad ei käi aresti alla, nagu iga päev kantavad riided, igapäevases tarvituses olevad pesu ja nõud, voodid, kuu jooksul tarvis minevad toiduained ja põletispuud, vormiriided ja mõned muud vähema tähtsusega asjad (Tsiv. kohtup. sead. § 973, riigi nõudmiste sead. §§ 319, 321). Talupidajate kohta olid Vene ajal olemas määrused, mis neile nende majapidamise täielise desorganiseerimise eest näisid andvat küllaldast kaitset, aga et need veneaegsed määrused olid üles tähendatud seisuste seaduses ja et seisused meil on ära kaotatud, siis ei ole enam täiesti selge, kas need kaitsemäärused praegu veel on maksusel.

Sarnane seisukord ei ole aga koguni loomulik. Üldiselt on küll õige, et võlgnik, kes võõra rahaga ei osanud või ei tahtnud küllalt ettevaatlikult talitada, ei ole iseäralise kaitse väärt, ja sedasama võiks öelda ka võlgniku kohta, kes

riigi või omavalitsuse makse ei ole õiendanud. Kuid selle küsimuse otsustamise juures tuleb võtta arvesse ka üldist majanduslikku seisukorda ja sellelt seisukohalt peab tunnistama, et ei ole koguni soovitatav väikesi ettevõtteid, millest võlgnik ja tema pere elab, radikaalsete nõudmiste täitmisega lõplikult ruineerida. Sarnane varanduste likvideerimine tekitab seltskonnas kibedat meeleolu, võtab võlgnikult võimaluse iseisvalt endale teenida ülalpidamist ja sünnitab proletaarliku rahvakähi, keda kõige kibedam rahulolematuse tunne õhutab üles seltskondliku korra ja valitseva võimu vastu. Kõige piinlikuma tunde kutsuvad esile politsei kuulutused, millele järele riigimaksude eest võlgniku hädatarvilised tööriistad (õmblusmasinad, kingsepa tööriistad jne.) tulevad müügile, mille juures aga sageli müügist saadud raha ka ei kata nõudmise kulugi.

Kui nüüd küsida, missugune varandus peaks olema võlgnikule garanteeritud, siis on loomulik, et esimeses joones temale hädatarviline mööbel ja riided, toidu- ja küttevahendid peaksid olema puutumatud. Ka peaksid põllupidamiseks tarvisminevad tööriistad ja loomad ja piiratud viisil isegi sõnnik ja põllusaadused müügist vabaks jääma. Samuti peaksid olema vabad ka kunstnikkude, käsitöölise ja äripidajate tööriistad ja äri sisseseaded, kuid ainult niivõrra, kui võrra need asjad isiklikeks äritegevuseks on hädatarvilised. Selle vastu võiksid küll müügile tulla niisugused tööriistad, mis on määratud äriteenijate jaoks.

Lähemal ajal avaldame käesolevas ajakirjas seaduseelnõu täielikult.

Toores- ja valmisnaha rahvusvahelise turu seisukord 1927. aasta ja 1928. tegevusaasta algusel.

Nahaturu seisukord. Põhja-Ameerika Ühisriikide nahatööstuse kokkutõmme. Kas oli õigustatud toorenaha hinna tõus? Rahvasteliidu majanduskomitee nahaturgu uurimas.

Toor- ja valmisnahakauba turu kõrge konjunktuur, mis juba mõeldud aasta algusest peale on väljendanud sihikindlat tõusu, pole lakanud ka uuel aastal tugevaid hüppeid tegemast edaspidise kõrgenemise suunas. Selle nahaturu, eriti toornahaturu kõrgenemise kalduvusega oli aga paratamata seotud rida tõsiseid komplikatsioone, mis igal pool valmisnaha- ja saapatööstusele rea esmajärgu tähtsusega küsimusi

ette nihutab, milliste otstarbekohane lahendamine aga praeguse tarvitajate turu tagasihoidlikkuse juures on seotud tõsiste raskustega.

Kuivõrra intensiivne on olnud toor- ja valmisnahaturul hindade tõus, seda näitavad küllalt kujukalt allpool arutoodud suurte rahvusvaheliste nahaturgude hinnad mõeldud tegevusaasta jooksul. Chicagos koteeriti toored härja nahad 1926. a. septembris 15¼ centi tükk;

1927. a. juunis oli nende hind juba 19½ centi ja juulis 231½ centi. Ka Euroopas polnud olukord parem. Pariisis, naiteks, koteeriti saksa artikleid 1927. a. juunis 36930 fr., juulis 433,53, septembr. 449,70. Berliini börsil olid ametlikult koteeritavad tooresnahkade hinnad käesoleva aasta algul 65—80% kõrgemad kui möödunud tegevusaasta samal ajal.

Loomulik, et ka meil Eestis rahvusvahelise kaubaturu võnkumine ennast teravalt tunda annab, kuigi meie riigi põllumajanduslik iseloom ja kaubaturu võrdlemisi aeglane ringvool teataval määral teda pehmendada aitab.

Vaatamata selle peale, et meie sihikindlat tõusu avaldav karjakasvatust rohkem tooresainet juhib toornahakauba turule ja selle artikli peal võrdlemisi suur väljaveotoll lasub, mis kuni 600 mk. puuda pealt välja teeb, on meie kodumaal valmistatud tallanaha hindade märke minerkut märgata olnud ja võib olla isegi tugevamat, kui välismaal sama kaubaartikli juures.

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahi en-gros hindasid koteeriva komisjoni teadaanded möödunud tegevusaasta nelja viimase ja käesoleva aasta esimese kuu vältusel annavad tallanaha en-gros hinna kohta järgmise ülevaate.

Kuu	Eesti tallanahk	Ameerika tooresnahast valmist tallanahk	
	per puud	I sort per puud	II sort per puud
1927. a.	Mk	Mk.	Mk
September	54—5800	58—6400	56—6000
Oktoober	58—6200	60—6600	58—6200
November	60—6400	66—6800	60—6400
Detsember	60—6400	66—6800	60—6400
1928. a.			
1. jaanuar	64—6600	70—7200	64—6600
15. „	68—7000	74—7600	68—7000

Järelikult on Eesti toornahast valmistatud tallanahad tõusnud möödunud aasta septembrist kuni käesoleva aasta veebruarikuu algupäevadeni vastavalt 1600—1200 mk. per puud; Ameerika oma 1400—1200 mk. per puud. Millest oli siis see terav nõudmise ülekaal kauba pakkumise üle tekkinud? Kas siin mitte märgus pole võimsate rahvusvaheliste trustide võimed ja kuivõrra on õigustatud nahakauba, eriti aga toornahakauba hindade pöörane tõus — on küsimused, mis asjaomastes ringides elavaid mõttevahetusi välja kutsuvad.

Viimase viie tegevusaasta jooksul kannatas kogu nahaturg teatava depressiooni all. Hinnad, mis maailmasõja päevil olid kõrgele üles kerkinud, andsid järele ja liginesid peaaegu en-

nesõjaaegsetele kaubaturu hindadele. Võttes Berliini börsil 1913. a. valitsevaid hindasid — 100, oli möödunud 1927. a. jaanuarikuu algusel valmishakauba en-gros hindade indeks = 120. Viimane kerkis aasta jooksul sihikindlalt ja jõudis jaanuarikuu 1928 juba 160.

Inglise andmete järele on Põhja-Ameerika Ühisriikides 1914. a. valitsenud naha hinnad vaevalt 10% möödunud aasta septembrikuu omadest vähemad. Londonis umbes sarnane vahekord. Kui oletada, et pakkumine valmishaturul on mitmesuguste tegurite läbi kiirustatud, nagu ruttu erinevad saapa moed, tööstus j. n. e., siis ehk oleks alust olnud hindade kerkimise õigustamiseks. Tarvitajate turg oli aga võrdlemisi tagasihoidlik, aga sellepeale vaatamata kerkivad tooresnaha hinnad pööraselt. Selle turu ebamäärase seisukorra peale on Rahvasteliit pöörnud tõsisemat tähelepanu. Viimane on Rahvasteliidu juures asuvale majandusküsimuste komiteele teinud ülesandeks peatselt seisukorra lahendamiseks teesid leida. Komitee omalt poolt oma viimasel detsembrikuu istangul on seda ka esimeseks päevakorra punktiks üles võtnud, mis märtsikuul ühes teiste majanduslikkude probleemidega, nagu tollimüüride ärakaotamise võimalustega, arutusele võetakse. Vahepeal on pea kõikide maade ajakirjanduse veergudel igakülgsest sõelutud, kuivõrra oli õigustatud toornaha ja temast oleneva valmishaha ja teiste sellesse valda kuuluvate artiklite ebamäärane tõus. Loomulikult on nende seisukoht teataval määral sellest, kas nende maad esinevad üldises kauba ringvoolus pakkujatena või ostjatena. Ameerika-Inglise majanduselu autoriteetide seletuste järele on praegune nahak-turg enam-vähem normaalne ja hindade kerkimine välja kutsutud kauba nõudmise ülekaalust pakkumise suhtes. Viimane oma korda on neist tagavaradest, milliseid praegu käepärast ja saadaval oli turule paiskamiseks. Maailma valmishahkade tagavarad on aga praegu reaalselt tunduvalt kahanenud.

Suured toor- ja valmishaha turul tänini pakujatena esinenud Põhja-Ameerika Ühisriigid ja Venemaa on nüüd ja tulevikus ikka enam ostjatena esinemas. Saksa andmete järele on Põhja-Ameerika Ühisriikides möödunud aastal 65 cbs tooresnahka rohkem sisse veetud kui eelmisel 1926. a., samal ajal on valmishakauba eksport 7 milj. cbs võrra tagasi läinud. Et neil andmetel teatav reaalne alus ei puudu, tõestavad ka Põhja-Ameerika Ühisriikide eneste ametlikud statistilised andmed. Föderatsioonikaubandusministri poolt avaldatud teadaandes on kogu Uniooni nahatagavarad 20% eelmiste aastatega võrreldes kontraheerunud. Samuti on ka tarvi-

tada olevate toornahkade arv järgmiselt kokku tõmbunud.

Tallannahaks umbertoostatavate toornahkade arv, mis 1926. a. ulatus 4,7 milj., oli 1927. a. vaevalt 3,0 miljonit. Looma- ja vasikanahkade arv langes sama aja intervallis 6,5 miljoni pealt 5,7 miljoni peale; siku- ja lamba-tooresnahkade arv 8,4 miljonilt 6,9 peale.

Viimasel ajal on ikka tugevamalt esile tungimas Põhja-Ameerika Ühisriikides karjakasvatuse kriis, mis avaldub esikätt üldse kariloomade arvu tagasiminekus. Ikka enam kiirenev maa instrualiseerimine ja elanikkude arvu võimas ekspansivsus jätab ikka vähem võimalusi karjakasvatuseks.

Veel 1890. aastal oli Põhja-Ameerika Ühisriikides 53 miljoni elaniku kohta 65 miljonit karilooma, selle vastu on 1927. a. 117-miljonilise inimkogu käsitada vaevalt 61 miljoni pealine loomade kogu. Tähendab, igasugu spekulatsioonidel toornahkade toodangu kunstlikul kokkutõmbel või ülesostmistel puudub igasugune alus. Euroopa autoritel on diametraalselt vastupidine arusaamine kriisi põhjustest. Õigusega näitavad nad, et kui Põhja-Ameerika kohta antud arve lugeda reaalsele oludele vastavaks, siis ei saa seda milgi tingimisel teha Venemaa suhtes. Prantsuse nahaasjanduse eriajakiri La Cuir juhib tähelepanu sellele, et pea kõikides maades olid üldise karja brutto arvu suurenemisega tõusnud ka toornahkade reservid.

Prantsusmaal, mis niikuinii maailmasõja läbi palju kannatanud, oli 1924. a. ametlikkude andmete järgi 13,6 milj., 1927. a. kasvas 15 milj. SSSR, mis aeglaselt, kuid sihikindlalt tüürib majandusliku paranemise poole, on karja brutto arvu jõudnud tõsta 36,5 milj. peale, kuna ta 1916. a. oli veel 31,4 milj.

Lõuna-Ameerika, Argentiinaga eesotsas,

siis tõusev Poola ja Balti riigid, Soome, Eesti, Läti, ja Leedu — igal pool on käimas kõige intensiivsem karjakasvatuse edendamise. Edasi on Madagaskaris, Indias ja Austraalias enam hoogu kui langust oodata.

Huvitava ülevaate annab Saksa nahatöösturite häälekandja Der Ledermarkt oma 1913. ja 1927. a. maailma nahakaubatoodangute võrdluses, millest näitlikult selgub, kuivõrra nahatööstus end on ümber korraldanud normaalsele inimkonna tarvitusele. 1916. a. ulatus valmisnaha produktsioon 510,3 nahka, 1927. a. 620,7 milj. nahka. 1913. a. tarvitati ära 223,5 milj. kitsenahka — 1927. a. 260,5 milj., lambanaha tarvidus oli 1913. a. 560 milj., 1927. a. vajati 559,8 milj. lambanahka.

Arvestades ettetoodud statistiliste andmetega kaldub Öhtu-Euroopa autoriteetide arvamine sinnapoole, et praegune toor- ja valmisnahaartiklite tõus pole seevõrra välja ikutsutud sügavamatest majandusliikkudest murrangutest, kuivõrra spekulatsioonist, mis kasutab osavalt ära pärast maailmasõda tekkinud rahvaste isolatsiooni kõrgete tollimüüride kaudu. Kui aga Rahvasteliidu majanduskomitee oma märtsikuu sessioonil leiab teid, kuidas seda Hiina müüride rägastikku osaliseltki alandada ja toornahakaubale luua vaba tsirkulatsiooni, siis võib uskuda, et see õigustamatu nahaturu hindade kõrgenemine kaob, eriti optimistlik selles suhtes on Rahvasteliidule ligi seisev žurnaal „Pax.“

Kuid mitte kaugeltki igal pool pole nahaturu tõusu suhtes ühine arvamine. Ka meil Eestis valitseb kaks voolu. Üheltpoolt põllumajandus nõuab ilmtingimata toornahkade väljaveotollide ärakootamist, teisest küljest aga ähvardab ajutine toorainete väljavalgumine meie parkimistehastele tuua tõsiseid raskusi, mis omakorda ei jää mõjumata kogu saapatööstusele.

Eesti tulitikutööstus.

Tikkude tarvitus kodumaal ja tikkude väljavedu.

Tulitikutööstus on meie tööstusharude hulgas üks vanemaist. Selle tekkimist tuleb arvata 1863. a., mil asutati I Tallinna tikuvabrik, praegune A/S Julius Trumm ja Ko. Ettevõtete praegune põhikapital on Ekr. 100.000, jõumasinate võimsus 37 HP.

1927. a. töötas vabrikus keskmiselt 147 töölisi ja administratsioonis 19 tööhõudu, kellele sama aasta kohta töötasu makstud kokku 10.931.196 marka (töölistele 7.910 tuhat ja administratsioonile 3.021 tuhat marka).

Enne maailmasõda asutati ülainimetatule lisaks veel kolm allpoolnimetatud tikuvabrikut.

Ed. Pohli tikuvabrik „Phoenix“ Viljandis, asutatud 1893. a. Praegune põhikapital Ekr. 500.000, jõumasinate võimsus 110 HP. 1927. a. oli selles vabrikus töölisi keskmiselt 142 ja administratsiooni alal 12 tööhõudu. Üldine töötasu sama aasta eest oli 10.844.877 marka (töölistele 8.675 tuh. ja administr. tööhõududele 1.670 tuhat marka).

A/S Paul Eiche Ltd. tikuvabrik

Pärnus, asut. 1905. a., välismaa aktsiaselts, praegune põhikapital £ 10.000, millest Eestis £5.000. Ettevõtte jõumasinate võimsus 20 HP. 1927. a. töötas vabrikus keskmiselt 105 töölise ja administratsiooni alal 7 töäjõudu, kellele töötasu makstud kokku 4.297.974 marka (töölisele 3.505 tuh. ja administr. töäjõududele 793,2 tuh. marka).

O/Ü „Baltika“ tikuvabrik Paides, asut. 1912. a. Ettevõtte praegune põhikapital Ekr. 50.000, jõumasinate võimsus 60 HP. 1927. a. töötas vabrikus töölisi keskm. 106 ja administratsiooni alal 8 töäjõudu, kellele töötasu maksti kokku 5.556.547 marka (töölisele 4.607 tuh. ja administr. töäjõududele 949 tuh. marka).

Eesti omariikluse ajal asutati endistele juure veel kaks tikuvabrikut — A/S „Lendra“ Tallinnas ja „Etna“ Viljandi maakonnas. Viimane ei tööta enam. A/S „Lendra“, asut. 1924. a., praegune põhikapital Ekr. 150.000. 1927. a. töötas selles vabrikus keskmiselt 100 töölise ja administratsiooni alal 10 töäjõudu. Üldine töötasu sama aasta eest oli 2.784.813 marka (töölisele 1.337 tuh. ja administr. töäjõududele 1.448 tuhat marka).

Seega koosneb meie tikutööstus 5 vabrikust, kus 1927. a. töötas kokku 690 töölise ja 55 töäjõudu administratsiooni alal. Üldine töötasu sama aasta eest kõigi vabrikute peale oli 33,9 milj. marka, millest 26 milj. läks töölisele ja 7,9 milj. marka administr. töäjõududele. Töötajate arvu ja töötasu arvestamisel on tikuvabrikud, välja arvatud „Baltika“, administratsiooni töäjõudude hulka arvanud ka vabriku tehn. personaali. 1926. a. oli tikutööstuses 631 töötajat ja üldine töötasu sama aasta eest 35,2 milj. marka.

Mis puutub meie tikuvabrikute produktsioonisse, siis on see ikka olnud väike. Vabrikud ei ole saanud töötada täie koormatusega.

1913/14.a., mil meie praegustest tikuvabrikutest oli tegevuses 4, töötati üles 560 kps. haavapakke; tikke valmistati tol aastal 72 milj. toosi (à 60 tikku). Töölise oli neljas vabrikus kokku 405. Maailmasõja-aastatel langes tikuvabrikute produktsioon ümmarguselt 70%. Ka oli tikkkude kvaliteet hoopis madal. Sõjaaastate raskustest sai tikutööstus siiski võrdlemisi ruttu üle. 1920. a. tõusis tikutoodang 43,5 milj. toosi peale, 1923.a. — 73,7 milj. toosi, 1927.a. — 162,2 milj. toosi. Seega on tikutoodang ennesõjaaegsest toodangust kaugelt suurem, mida kõige paremini näitab järgnev tabel.

Üldine tikutoodang.

Milj. toosi. Väärtus milj. mk.

1913/14. a.	72	—
1919. a.	26,4	—

	Milj. toosi.	Väärtus milj. mk.
1920. a.	43,5	—
1923. a.	73,7	84,5
1924. a.	123	130,8
1925. a.	207	219,2
1926. a.	166,7	117,2
1927. a.	162,2	—

Sellest tabelist näeme, et tikutoodang on 1919. a. peale kiirelt tõusnud, jõudes 1925. a. haripunkti, kuna 1926. ja 1927. aastate toodang on viimasest ümmarguselt 20% väiksem.

Tarvisminevast toormaterjalist saab meie tikutööstus puumaterjali (haavapuu tikutraadiks) kodumaalt; muu toormaterjal — parafiin, bertholetsool, vosvor — tuuakse välismaalt. Parafiin ja bertholet-sool tuleb peaaesjalikult Saksamaalt, siis veel Rootsist, Am. Ühisriikidest. Vosvorit tarvitavad meie tikuvabriku hoopis vähe. Vastustajateks Saksamaa ja Soome.

Tarvitatud toormaterjali ja töötasu osa valmiskauba väärtuses peegeldab järgmine tabel:

Aasta	Valmiskaup. koguväärtus mk.	Tarvitatud materj. väärtus mk.	Töötasu makstud mk.	% valmiskaup. väärtusest
1922	74.640.000	23.477.000	19.286.000	(25,8%)
1923	84.535.000	24.676.000	22.304.000	(26,8%)
1924	130.832.000	44.696.000	30.151.000	(23,0%)
1925	219.211.000	86.530.000	51.864.000	(23,7%)
1926	117.223.000	67.920.000	35.212.000	(30,0%)

Toodud arvudest näeme, et tikutööstuse produktseerimise tingimused olid 1922. — 1924. a. enam-vähem ühtlased; tarvitatud materjalide väärtus ja üldine töötasu moodustas tähendatud aastatel valmiskaupade koguväärtusest 57% ümber (1922. a. — 57,2%, 1923. a. — 56,0%, 1924. a.

*) Endisele neljale tikuvabrikule tuli üks juure.

— 57,2%). 1925. a. lõpupoolel hakkas konjunktuur halvenema, võttes teravama ilme 1926. aastal ja 1927. a. esimestel kuudel, nagu näha allpool järgnevast tikkude suurmüügihindade tabelist. 1925. a. langeb valmiskaupade väärtusest tarvitatud materjalide ja töötasu peale 63,2% ja 1926. a. juba 87,9%. See konjunktuuri halvenemine on tingitud vähem tikutööstuses tarvitatud materjalide kallinemisest ja töötasu tõusust kui valmiskauba, s. o. tikkude, hinna allaminekust. Kuna valmiskauba eest saadi vähem, moodustab toormaterjal ja töötasu valmiskauba väärtusest suurema protsendi. Viiks meid eesmärgist kõrvale, kui hakkaksime üles arvama, missugused tegurid kutsusid esile tikuhiinade languse, alates 1925. aasta lõpupoolest kuni 1927. a. keskpaigani. Kõige rohkem on seda vististi küll mõjutanud terava võistluse võtted, kus võistluses pealetungijad sagedasti ei hooli kahjustest, mis tekkida võivad teatud aja kestes, et aga saavutada muid sihte.

Tikkude suurmüügihinnad on börsikomitee andmetel arenenud järgmiselt:

	1925. a.	1926. a.	1927. a.	1928. a.
	(Kasti tikkude) ä 5000 toosi (hind mk)			
Jaanuar	5600—6200	4900—5500	4250—4650	8000—9300
Veebruar	5400—6200	4900—5500	3750—4650	8200—9300
Märts	7300	4500—5100	3750—4650	8200—9000
Aprill	7300	4400—4900	3500—4650	
Mai	7300	4410—4900	3500—4650	
Juuni	7300	4500—4900	5200—5600	
Juuli	7300	4500—4800	4500—6000	
August	6200	4300—4900	4700—6200	
September	5900	4300—4900	4700—6200	
Oktoober	5900—5300	4250—4750	6200—7300	
November	5300	4250—4750	7000—8300	
Detsember	5300—5500	4250—4750	7000—8300	

Saades üle sõjaaastate raskustest, suutsid meie tikuvabrikud oma produktiooniga pea ületada kodumaa tarvituse ja hakkasid tikke saama välisurgudele. Algust tehti sellega 1921. a.,

mil tulitikke veeti välja 14 tonni; 1922. a. läks välisurule 201 tonni.

Edasi arenes tikkude väljavedu järgmiselt:

	Tonni.	Milj. mk.
1923. a.	349,5	29,4
1924. a.	939,8	70,0
1925. a.	1.686,7	117,3
1926. a.	1.808,4	111,7
1927. a.	1.831,8	95,0

Siit näeme, et meie tulitikkude väljavedu on aastast aastasse tõusnud, kusjuures tõus esimestel aastatel sündis suurte sammudega, kuna ka hel viimasel aastal väljaveo juurekasv on väike. Väljaveetud tikkude eest saadud summa on kujunenud kolmel viimasel aastal vastupidiselt kvantumi suurenemisele: 1927. a. väljavedu on 1925. a. väljaveost 145 tonni suurem, saadud summa aga 22 milj. marka väiksem.

Väljaveetud tikkudest on suurem osa läinud Inglismaale ja Ameerika Ühisriikidesse, nagu näha järgnevast tabelist.

Tikkude väljavedu riikide järele.

	1924. a.	1925. a.	1926. a.	1927. a.
	Tn.	Tn.	Tn.	Tn.
Inglismaale	926	1.050	1.026	770,6
Am. Ühisriiki-				
desse	—	475	679	1.029,2
Daani	—	132,5	79,3	—
Saksamaale	14	19,4	0,3	—
Rootsi	—	10,2	22	13,0
Muud. riikidesse	0,02	—	2,5	19,1

Kodumaa tikutarvitus on olnud 60 milj. toosi ümber aastas, nagu näha järgnevast tabelist.

Tikutoodang ja kodumaa tarvitus
1924. — 1927. a.

	Üldtoodang	Kodumaa tarvitus
	Milj. toosides	Milj. toosides
1924. a.	122,9	50,0
1925. a.	207,0	84,0
1926. a.	166,7	58,8
1927. a.	162,2	54,1

Mis puutub meie tikutööstuse arenemisesse ja tikkude väljaveosse tulevikus, siis on olnud see osalt Rootsi tikustrusti suhtumisest meie tikutööstusele, kuna trust on saanud vabrikute peremeheks. Teoksil on eratikumonopoli lepingu sõlmimine trustiga. Valitsus on trustiga juba eellepingu sõlminud. Et aga riigikogu selles asjas veel seisukohta ei ole võtnud, siis on praegu varajane kogu seda küsimust võtta vaatluse alla.

Moodne reklaam.

Verner Kentmann.

Igal kaupmehel on soov ja alaline püüe oma äri kuulsuse kindlustamise kaudu võita juure uusi ostjaid ja kõigepealt tõsta kauba läbikäiku. Mida peaks siis tegema kaupmees ülesseatud sihi saavutamiseks? Tema peab tegema reklaami! Ainult need ärid otsitakse üles ja ainult need kaubad leiavad ostjaid, mis on tuntud.

Reklaami määratu suurt tähtsust on täielikult mõistetud alles uue ajal. Umbusaldust, millega reklaamil alul oli võidelda, tuleb seletada vaele meetodite kasutamisega.

Käitustulundusõpetus, mis uurib üksikettevõtte organisatsiooni, on oma uurimustega siirdunud ka müügi korralduse tähtsamale alale—reklaamile. Ta on viinud reklaamasjanduse ratsionaliseerumisele, s. t. siingi on tulnud võidule põhimõtte: väikseima aja, jõu ja abinõude kuluga saavutada võimalikult suuri tagajärgi.

Püüame anda suurtes joontes ülevaate ajakohase ostjaskonna võitmise iseloomu ja abinõude kohta, võttes arvesse teaduslikkude uurimuste saavutusi. Järgmistes artiklites püüame kirjeldada siin ülesseatud põhimõtete ja kogemuste kasutamist tegelikus elus näidete varal.

Kõigepealt tuleb selgitada reklaami mõistet. Ta kuulub nende nähtuste suure rühma, mida nimetatakse värbimiseks. Iga värbimine ei ole aga siiski reklaam.

Värbimise väga mitmekesised liigid selguvad siis, kui võrrelda propaganda, agitatsiooni ja reklaami mõisteid.

Schultze-Pfaelzeri järele mõistetakse propaganda all positiivset värbimist ainuüksi üldistes asjades, mis seab enesele sihiks avaliku arvamise võitmise kas tunnete või mõistuse mõjutamise kaudu.

Agitatsioon on võitlusabinõu, mis vastase värbimise eitamisega katsub pääseda võidule. Ta püüab kirklikult piitsutada inimlikke alginstinkte, et neid painutada oma tahtmise alla.

Reklaam on avalik värbimine värbija erihuvides, mis suggestiivselt mõjuvate abinõudega katsub luua sarnast avalikku arvamist, mis vastaks värbija erilistele huvidele.

Meid huvitab siin vaid reklaam, mida allpool sõna värbimise all ka mõistame.

Reklaam on midagi vaimlist, on katse inimest hingeliselt mõjutada. Reklaamimine sünnib seejuures teadlikult ja kavakindlalt, suggestiivselt mõjuvate abinõudega, kindlaksmääratud majandusliku eesmärgi saavutamiseks. Tal on, kuna

ta peab mõjuma inimese mõtlemisele ja tegutsemisele, väljapaistev psühholoogiline aluspõhi. Eksperimentaalne psühholoogia käsitleb ja uurib hingealu avaldusi, tähele pannes mälu- ja tundeväärusi. Ta aitab seega värbijale tunduvalt kaasa värbimise abinõude valikul.

Iga värbimine on ja jääb katseks, mille tagajärge absoluutse kindlusega ei või ette ütelda. Kui värbimisel aga kinni pidada värbimisteaduse ja -praktika põhimõtetest ja kogemustest, siis on võiduvõimalus väga suur. Katsume seepärast, niivõrra kui lühike ruum lubab, saavutada mõned ka meil kasutatavad teadmised ja sihtjooned.

Sagedasti kergib küsimus: kas tuleb üldse reklaami teha? Kas tasub see end? Reklaami tänapäevase tasapinna juures võime täie veendumusega vastata: jah! Kobamise ja katsetamise ajajärk on möödunud. Õigesti tarvitatud reklaam avab igapäevale parimad edasijõudmise teed ning tasub enese igal ajal.

Ajakirjandus, kino ja mood valitsevad tänapäeval üldsuse huvi. Mis oleksid nad aga ilma reklaamita? Näeme sellest näitest, et reklaamil on võim, mille tähtsust ei tohi alahinnata. Edasi näeme kui suurt mõju avaldab ta maitse arengule, osutudes seeläbi tähtsaks kultuuriteguriks.

Siht ja abinõud üksikutes ettevõtetes erinevad muidugi põhjalikult; kui neid aga otstarbekohaselt käsitletakse, on tagajärg kindlustatud. Nii peaks iga ettevõtte—eriti iga kaubanduslik ettevõtte—tegema parajal määdul reklaami.

Ka vanad, hästi sissetöötanud ärid ei peaks moodustama ses suhtes erandit. Kui vaatleme värbimise sihte, siis võime motiivide järele selgesti eraldada neli rühma:

1. Ostjaskonna arvu kinnipidamine ja suurendamine;
2. Kauba ringkäigu kiirendamine ja ettevõtete laiendamine;
3. Väistluse vastu võitlemine;
4. Uute kaupade tutvustamine.

Ka vanade, tuttavate ettevõtete ostjaskond allub alalisele muutusele. Vana tüvi jääb väiksemaks, sureb välja, vahetab elukohta, uued ärid kergivad esile ja värbivad osa ostjaskonnast. Siin peab reklaam hakkama tegutsema, et vanu ostjaid kinni pidada ja uusi ostjaid juure tuua.

Kuulutuse kaudu värbimise kõryal on siin ka eriti tähtis värbimine kaupluse ilusa sisseseade ja äri teenijaskonna taktilise ja osava ülesastumise läbi. Ülim põhimõtte peab olema:

ostjaskonna väsimata rahuldamine ja see on leeb suurel määral teenijaskonna osavusest Umbes 75% kõigist sisseostudest avalikkudes kauplustes toimetavad naised, seepärast paistab tingimata tarviline ligem tutvumine naise hingeeluga.

Sesooni- ja inventuurväljamüügid, eripakkumised kindlateks müügipäevadeks jne. on tuntud reklaamikujud, mis toovad kaasa kauba kiirendatud ringkäigu.

Võistluse vastu võitlemisel on vanaks ja kogetud põhimõtteks oma reklaamis kunagi mitte nimetada võistlevat artiklit. Avalikust sõjakuulutamisest tuleb loobuda, vaid peenem värbimiskunst viib võidule.

Hea kuulsus ja tutvused annavad vanadele äridele uudiste tutvustamisel eelistatud seisukorra noorte ettevõtete ees, mida tuleks täielikult ära kasutada.

Need uued ettevõtted peavad oma osa kauba ringkäigus alles kätte võitma. Nende värbimine jaguneb seepärast kolme rühma:

1. Üldine tuttavakssaamine tarvitajate ja müüjate juures;

2. Ostjaskonna värbimine;

3. Saavutatu kinnipidamine ja laiendamine.

Kuulutused erilehtedes ja ringkirjad äri avamise kohta tutvustavad ettevõtet kaubaretsejate ringkonnas. Sarnane äri asutamisel teostatud värbimine toob äriale hulga kaubapakumisi ja kergendab läbirääkimisi ostulepingute sõlmimisel.

Enne kui uuesti avatud äri hakkab laialdaselt tarvitama värbimise abinõusid, mis on suure tähtsusega äri edule, tuleb tutvuda põhjalikult kaupade ja nende turuvõimalustega. Värbija peab teadma, mida tema oma ümbruskonna publikule võib pakkuda ja milliseid ringkondi ta võib endale võita. On ta selles kindel, siis peab algama kibe värbimistöö, mis võtab arvesse kõik erijuhtumise nõuded.

Erilist iseloomu kannavad vabrikantide, patentidega kaitstud kauba valmistajate jne. värbimissihid. Nende sihtide üksikasjaline vaatlemine viiks meid liig kaugele. Igal juhul tuleb pidada silmas antud olude erilised raskused. Nendega kui ka reklaamkunsti reeglitega arvestades ei jää edu tulemata.

(Järgneb.)

Konsul Walfried Schneider

50 aastat vana.

Konsul Walfried Schneider.

Norra konsul Walfried Schneider, aktsiaselts Schneider & Ko. juhtiv direktor, pühitseb 17. aprillil s. a. oma 50. sünnipäeva.

Walfried Schneider sündis 5/17. aprillil 1878 Viljandis käsitöömeistri Karl Schneideri pojana. Hariduse sai Schneider alul sealses mõisnikkude eragümnaasiumis ja hiljem Viljandis riigi keskkoolis, mille lõpetas aastal 1894. Oma kaupmeheliku hariduse omandas Schneider A. Oheimi äris (Tallinnas ja Tapal) ja oli selle järele Paul Schifferi juures ärijuhiks 1904. aastani.

1. juunist 1904. aastast peale on W. Schneider olnud iseseisev ärimees, asutades, alul koos H. Schroederiga, raua- ja teraskaubaäri „Schneider ja Schroeder“, mida ta aga 1909. a. peale on üksinda edasi arendanud ja masinate ning põllutööriistade juurevõtmisega laiendanud.

1913. a. moodustati ettevõtte kommandiitühisuseks nime all „Kaubandusühisus W. Schneider ja Ko.“ ja lõppeks aastal 1920, mil ettevõtte ulatus oli kasvanud suureks, moodustati äri aktsiaseltsiks W. Schneider ja Ko., mille juhtivaks direktoriks hra W. Schneider püsib tänapäevani.

„ Tänu oma väljapaistvatele kaupmehelikkude-

le omadustele ja energiale on W. Schneider, vaatamata raketele aegadele, oma äriettevõtte väikesest rauakauplusest arendanud suureks aktsiaseltsiks, mis eeskujuliku kaubamajana osutub tähtsaks teguriks Eesti majandusel.

Peale oma äriettevõtte juhtimise on hra W. Schneider juhtivatel kohtadel tegev väga paljudes kaupmeeste organisatsioonides ja seltsides; nii oli ta asutaja ja esimees Tallinna Kaupmeeste Pangas ja kindlustus-aktsiaseltsis „Turis“, abiesimees A.-S. „Näituses“, 1921. a. Börsikomitee liige, Eesti Kaubandus-tööstuskoja nõukogu liige ja ühte aegu Koja II sektsiooni (suur- ja keskkaubandus) esimees, juhatusliige Tallinna Kaupmeestekojas ja Kaupmeeste Liidus, kaupmeeste ühisuse „Ab“ auliige jne inc.

1925. a. peale on hra Walfried Schneider ka ingl. Norra konsul Tallinnas. Olles parimas elueas töötab juubilar igal pool mehiselt kaasa,

A.-S. Schneider ja Ko. masinate hoone (ladu).

kus vajatakse tema tööjõudu, avaraid kogemusi kaubanduse alal ja energiat.

Soovime oma poolt lugupeetud juubilarile südamest õnne ning jõudu ja tahtmist veel kaua tegutseda kodumaa kaubanduselu korraldam. alal.

Austraalia piimaasjandus.

Austraalia piimaasjandus on kahe viimase aasta (hooajad 1925./26. ja 1926./27.) jooksul suurt allaminekut näidanud. Ühelt poolt on see välja kutsunud halvast ilmastikust, teiselt poolt aga praegustest madalatest piimasaaduste hindadest maailmaturul. Või sissevedu Inglismaale on 1925. a.-ga võrreldes, millal võitoodang Austraalias harukordne oli, väga tunduvalt langenud: 1925. a. esimese 7 kuu jooksul veeti Austraaliast Inglismaale 898.570 tsentnerit võid, võrreldes 526.515 tsentn. 1926. a. ja 373.771 tsentneriga 1927. a. sama aja jooksul. Tahaksin allpool Austraalia piimasaaduste väljaveo kahanemise põhjusi lähemalt käsitada, kuna see meile, kui sama saaduste väljavedajale maale, on väärtuslikuks informatsiooniks.

Piimakarjapidamine on Austraalias arenenud tema idapoolsetes osariikides Queensland'is, Uues Lõuna Wales'is ja Victorias, samuti ka Tasmaanias. Umbes 70% võitoodangust saavutatakse Uuest Lõuna Wales'ist. Keskmisel põllupidajal, kes ainult piimakarjapidamisest elab, on 150 aakrit maad (üks aaker võrdub ligikaudselt meie Riia vakamaale) ning tema peab 50—60 lehma, s. t. keskmiselt 3 vakamaa peale tuleb üks lehm. Kuna tööjõud Austraalias väga kallis, siis on talupidamine kujunenud perekonna tööstuseks. Väga

harva tuleb ette, kus keegi karjapidaja oma farmis töölist peab.

Austraalia piimaasjandus on asetatud, võrreldes Euroopa tootjate maadega, hoopis raskemas seisukorda ja seda 1) Austraalia kõrge elustandardi tõttu, 2) tema tööstust käsitava seadusandluse tõttu ning 3) tema isoleeritud asukoha tõttu maailmaturust. Need on mõjuvad põhjused, mis Austraaliale võistluse maailmaturul praeguste madalate hindade juures peaaegu võimatuks teevad.

Või tsentneri omahind on Austraalias keskmiselt 194 sh. Müües teda Londonis sai tootja viimasel ajal ainult 131 sh. per tsentner (103 sh. või eest ja 28 sh. Pattersoni süsteemi järele). Austraalia võitööstuse seisukorda päästab peaaegu jalgikult asjaolu, et Austraalias endas 66—70% võitoodangust ära tarvitatakse. Üldiselt tarvitatakse 84% piimatoodangust ära sisemaal. Sisemaal piimasaaduste hinnad aga on kaugelt üle maailmaturu pariteedi. (6.5.27 oli Sydney's või suurmüügi hind 173 sh., Londonis 152 sh. per tsentner; mõne päeva eest saadud andmete järele on nüüd igas Austraalia suurlinnas hinnad üle 200 sh. per tsentner). Üheks põhjuseks, mis Austraalias võihindu kunstlikult tõstab, on n. n. Pattersoni süsteem. Pattersoni süs-

teemi järele maksavad piimatalitused iga produtseeritava võinaela pealt (üks Inglise nael võrdub 1,1 Vene naelale) teatavale komiteele (Patterson's Butter Stabilisation Committee) 1½ pentsi ehk Emk. 11.30. Sama komitee aga maksab iga väljaveetava või naela pealt 3 pentsi (ehk 22.60 Emk.) väljavedajale piimatalitusele tagasi. Selle süsteemi tagamõte on stabiliseerida kohalikke võiturgusid ning ühtlasi toetada kohalikust tarvitamisest ülejäänud või väljavedu. See süsteem on vabatahtlikult läbi viidud.

Võitartvitamine Austraalias on viimaste aastate jooksul väga tunduvalt juure võtnud. 1924. a. andmete järele tarvitati Austraalias 27 Inglise naela võid aastas per capita, nüüd on see tõusnud ligemale 30 Inglise naela (ehk 33 Vene naela) peale. Võitartvitamist Austraalias on suurendanud asjaolu, et seal ainult kõige paremat võid müügil saadetakse ja, teiseks, et hinnad langenud on. Arvestades Austraalia kõrge elustandardiga ei lange võitartvitamine, nagu seda tähele pandud, veel mitte hinna juures 252 sh. per tsentner detailmüügis. Kui üksikmüügi hind 280 sh. per tsentner lähedale tõusma hakkab (nagu see kord sõja ajal olevat olnud), siis hakatakse tarvitamise vähenemist märkama.

Madalad võihinnad maailmaturul ja võrdlemisi kõrged hinnad Austraalias võimaldasid Uuele Merimaale või sissevedu Austraaliasse. See asjaolu sundis austraallasi oma või sisseveo tollisid 18/8 d pealt 56 sh. peale tsentneri eest tõstma.

Austraalia piimaasjandus on suuresti ilmastikust. Viimased 2 hooaega on olnud võrdlemisi halvad ning toodang palju väiksem. Üldse on viimasel ajal Austraalia piimakarjapidajad kahtlema hakanud selle ala tasuvuses ning võimalikkudel juhtumistel teistele aladele, nagu riisi ja nisu kasvatamisele, hakanud üle minema. Ka maahind, mis 1921.—22. a. väga kallis oli, on tunduvalt langenud. Maa väärtus kõigub maa headuse järele piimakarjapidamise rajoonides £ 10 kuni £ 40.— (ehk 18.200 Emk. kuni 72.800 Emk.) per aaker (vakamaa). Seega maksaks keskmine farm (talukoht) ilma hooneteta (150 aakrit à £ 25) — £ 3.750 ehk ligemale 7 miljonit Emk. Et umbkaudset pilti saada ühe Austraalia piimakarja farmi (Uues Lõuna Wales'is) kulu- tulude kohta, siis toon allpool ühe Austraalias (Bathurstis) 1926. a. septembris peetud piimaasjanduse konverensi andmed: 50 lehma pidamiseks on vaja 150 aakrit maad, kolme mehe tööjõud; toodang — 150 Inglise naela võid lehma pealt aastas. Keskmine saadud hind 12 kuu jooksul 1. juulist 1925. a. 30. juunini 1926. a.

oli 1 sh. 2 pentsi või naela eest. Seega oleks kalkulatsioon järgmine:

50 lehma à £ 10.— igaüks —	£ 500.—
%% selle pealt 6.	£ 30.—
Separatuur, piimanõud £ 200.—	
selle pealt 6%	£ 12.—
Amortiseerimine 7½	£ 15.—
Rent maa eest — 150 aakrit à £ 1.	£ 150.—
Palgad — 3 mehele à £ 4.5.0 nädalas	£ 663.—
Kokku	£ 870.—
Maha arvatud tasu maa tarvitamise eest	£ 40.—
Kulud	£ 830.—

Tulud.

50 lehma à 150 naela võid	
à lehm. 2 d	£ 437.10.0
Sissetulek sigadest	£ 100. 0.0
	£ 537.10.0
Kahjusid seega	£ 292.10.0

Kui rentnikule või omanikule lubada £ 221. sissetulekut ning tema abilisi perekonna liikmeid pidada tasuta tööjõuks, siis näitaks majapidamine £ 148.0.0 ülejääki. Nendest ülaloodud andmetest näeme, et piimakarja farm Austraalias enast kuidagi viisi ei tasu, kui tööjõudu palgata. Seepärast ongi piimakarja farmide pidamine 90% läbi viidud omaniku ehk rentniku enese ja ta perekonna kui tööjõu abil.

Kahtlemata on elu standart sarnases farmis kõrge. Nii on mõnedes maakondades 50% maaomanikkudest omad autod. Need olevat küll osetud 1920.—21. a. Mis põllupidajate seisukorda üldiselt veel raskemaks teeb, on asjaolu, et peale sõda põllumajanduse tasuvus väga kõrge oli ning praegu põllupidajatel raske on oma elamisviisides koomale tõmbuda (samuti nagu meil).

Käsitades tuleviku väljavaateid piimaasjanduse alal Austraalias arvab Uue Lõuna Wales'i põllumajanduse departemangu piimaasjanduse eriteadlane L. T. MacInnes, et aasta pärast praeguste olude jätkamisel või toodang ja tarvitamine Austraalias ühesuurused saavad olema. Elanikkude arv on 1911. a. peale Austraalias kasvanud 40%, võitartvitamine aga sama aja jooksul 72%. L. T. MacInnes'i kalkulatsioonide järele saab 10 aasta pärast võitoodang Austraalias olema 182.000 tonni ning tarvitamine 113.000 tonni (see on praeguste olude alusel), kuid võttes arvesse, et ka piima ja juustu tarvitamine vastavalt tõuseb, siis jääb võitartvitamiseks tunduvalt vähem piima järele. Kui MacInnes'i arvamus õiged, siis ei veeta 1935. a. peale Austraaliast üldse enam võid välja ning praegu kolmas suuruse järele väljavedaja maa ei figureeriks sel alal maailmaturul.

Kaubitsemine Eesti ja Ungari vahel.

Ungar on peajasjalikult põllumajanduslik maa. Tema eksportkaubad on osalt samasugused kui Eestiski, nagu loomad, liha, munad jne. Siiski on kaupu, mida Ungaril anda ja Eestil tarvis või vastupidi. Eesti veab sisse teravilja, jahu, päevaliliseemneid, suhkrut, villu ja elektrimasinaid ja -aparaate. Ungaril on niisuguseid kaupu eksporteerimiseks. Ka Eestil on eksportkaupu, missuguseid Ungar impordeerib, nagu puuvillane lõng, riie, paber. Vastamisi teineteisele eksporteerimiseks on Eestil ja Ungaril seepärast vastavaid kaupu olemas. Kui kaubitsemine Eesti ja Ungari vahel siiski vähe on arenenud, siis peavad selleks olema muud põhjused kui kaupade puudus. Tähtsamaks põhjuseks, mis Eesti ja Ungari vahel elavamalt kaubitsemist ei ole lasknud tekkida, peab pidama Eesti ja Ungari geograafilist seisukohta. Kaupu tuleb vedada kauge maa taha raudteel. See teeb iseäranis suure mahuga ja raskete kaupade veo kalliks. Seepärast näeme, et Eesti ja Ungari vahel on veetud suuremalt osalt kergeid kaupu.

Teiseks põhjuseks, mis Eesti ja Ungari kaubitsemist takistab, võib lugeda äriliste sidemete puudust.

Siis ei võiks jääda tähele panemata, et Eesti ja Ungari vahel sõlmitud kaubaleping annab soodustusi vähesel määral.

Eesti statistiliste andmete järele oli:

Eesti sissevedu Ungarist:

aastad	Klg.	Tuh. mrk.
1925. a.	4.204	1.173,8
1926. a.	2.000	1.678
1927. a. 10 kuud	11.221	2.125,8

Eesti väljavedu Ungarisse:

1925. ja 1926. a. ei olnud.		
1927. a. 10 kuud	1.458	1.817

Eesti sisseveos Ungarist olid 1925. ja 1926. a. tähtsamad kaubad päevapildipaber ja elektriläm-

bid metallniidiga. Muud kaubad, mis ühel või teisel nim. aastal Ungarist tulid, olid oad, soolatud aiavili, muusikariistad, kirjutusmaterjal, pudukaup j. m. Ka 1927. a. 10 kuu jooksul on päevapildipaber ja elektrilambid olnud tähtsamad sisseveokaubad Ungarist. Järgmine tabel annab üksikasjalise ülevaate, missuguseid kaupu 1927. a. 10 kuu jooksul Ungarist Eestisse on toodud.

Kaubandus Eesti ja Ungari vahel
1927. a. 10 kuu jooksul.

Sissevedu Eestisse:	Klg.	Tuh. Emk.
Ristikheina seemned	201	48,0
Kopeerimisapaber	102	81,2
Paber hõbet., maaliga jne.	8	2,4
Paberist kaup ern.	5	1,8
Trükitud pildid	3	1,4
Puuvillane riie kuni 10 m.		
Puuvillane riie kuni 10 m. värvitud	58	70,0
Puuvillane riie 10—15 kg. värvitud	46	47,0
Villane riie üle 5 m. 1 kg.	91	176,1
Viltriie	45	30,0
Kübarad vildist (60 tk.)	6	13,0
Kübarad õlest	2	2,2
Raudplekk, üle 0,5 mm. paks	7.600	120,0
Lukud	27	3,2
Muud metallkaubad	8	2,4
Elektrilambid metallniidiga	241	299,2
Raadioaparaatide osad	26	43,1
Päevapildipaber	2.694	1.130,3
Pudukaup odavast materjalist	8	20,6
Pliiatsid	12	8,4
Kirjutusmaterjal ern.	38	26,0
Kokku	11.221	2.125,8

Väljavedu Ungarisse:

Kalev	1.458	1.817,1
-------	-------	---------

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATEID.

Koja Nõukogu koosolek 3. aprillil 1928.

3. aprillil s.a. pidas Kaubandus-tööstuskoja Nõukogu oma koosolekut, millest võtsid osa hr-d

esimees K. Päts ja liikmed E. Sakk, M. Veeber, K. Koppel, J. Kops, Fr. Lätte, A. Maanidi, P. Luksep, R. Tofer, O. Zimmermann ja P. Lemming. Nõuandvalt võtsid nõukogu koosolekust osa Koja juhatuse esimehe asetäitja E. Rosenvald, direktor

M. Hurt, sündik M. Pung, nõunikud R. Berendsen, E. Masik ja K. Mauritz ja V sektsiooni sekretär P. Huik.

Koosolekut juhatab Nõukogu esimees K. Päts.

I

Koja liikmete koosseisu täiendamine.

Surma läbi on lahkunud Koja liige Toomas Nigul, kelle asemele otsustatakse kinnitada järjekorraline kandidaat Koja liikmeks V sekts. hr. Tõnis Nõmmitš.

II

Tsiviilkohtupidamise seaduse § 973 muutmise seaduse eelnõu.

Koja sündik hr. M. Pung on Koja juhatuse ülesandel välja töötanud vastava seaduseelnõu, mille järgi tsiviilkohtupidamise seaduse § 973 muudetakse nii, et riigimaksu kui ka eravõlgade tasumiseks võlgnikkude varandus kaitset leiaks nii palju, kui palju need asjad olukohaseks majapidamiseks ja isiklikuks äritegevuseks hädatarvilised. Eelnõu kohta annab sündik üksikasjalise seletuse. Nõukogu otsustas põhimõtteliselt tunnistada kaitse seaduse tarviliseks ja seaduseelnõu anda juriidilisse komisjoni kaalumiseks, kui kaugele võiks võlgnikkude kaitse üksikutel juhtudel olla lubatav, mille kohaselt siis eelnõu täiendatakse.

III

Vannutatud kaubandus-raamatupidamise ekspertide ametisse panemise seaduseelnõu.

Nimetatud seaduseelnõu on rahaministeeriumi poolt välja töötatud ja Koja sektsioonides läbi vaadatud. Nende soovide kohaselt on juhatuse eelnõu juure teinud parandusi, mille järgi ekspertide kandidaatide katsekomisjonis oleks koda esindatud kahe esindajaga; Tartu ülikooli esindaja on katsekomisjonist välja jäetud.

Nõukogu oma poolt otsustab teha eelnõu juure järgmised parandused: 1) Katsekomisjoni tuleb Tartu ülikooli esindaja jätta; 2) Katsekomisjoni koosseisust tuleb esimestel kordadel, kui vannutatud eksperdid alles puuduvad, vannutatud ekspertide esindajad ära jätta. Seaduseelnõu tähen-datud parandustega tunnistati tarviliseks ja vastuvõetavaks.

Peale loetletud päevakorra punktide arutati veel mõnd vähemtähtsat küsimust, mille otsustamine aga lükati edasi.

IV ülemaalse laevaomanikkude kongressi poolt 12. märtsil 1928. a. vastuvõetud otsused.

(Algus „Kaub.-Tööstuskoja Teatajas“ nr. 7.)

4) Krediidid küsimuse korraldamise kohta.

Kongress konstateerib ja juhib kõige kindlamalt tähelepanu läinud kongresside kui ka eriti Riigi Majandusnõukogu otsusele 15.3.1926. a., et kodumaa kaubalaevastiku arenemine ja üldse tegetsemine on võimatu ilma odavaprotsendilise pikaajalise krediidita.

Kongress tuletab meele, et meil erarahaasutused seesuguseid kredite vähegi nähtaval arvul ei saa võimaldada, mistõttu on seni juhitud ka riigieelarve, riigipanga või erifondide kaudu riigi kui ka eramajanduslikkudesse ettevõtetesse ligi 10 miljardit mk., sellest aga laevasõitu alla 100 miljoni, s. o. alla 1%, mis kaugeltki ei vasta selle majandusala võrdvale tähtsusele ja vajadustele, mida peaks parandama tulevas krediidipoliitikas.

Kongress kriipsutab alla nähtava rahuldusega, et valitsus kui ka riigikogu, vastu tulles läinud kongressi soovidele ja Riigi Majandusnõukogu otsustele 15.3.1926. a., võimaldasid laevandusele Eesti Pangast kui ka laevasõidu laenufondist pikemaajalist 6%-list krediidit.

Kuid kongress avaldab suurimat kartust meie laevasõidu ja kaubalaevastiku arenemise n'nel viimase aja sammude kohta, kus mitte üksi uue krediidid pealt ei taheta tõsta protsenti, vaid isegi 6% väljaantud laenude pealt, mis kahtlemata järeldaks soovimata nähtusi.

Kongress avaldab kindlat lootust ja palub laevasõidu organisatsiooni selleks valitsuse ja riigikogus kaasa mõjuda, et:

1) ühenduses välislaenu tegemisega riiki tulnud vaba kapitaliga, samuti riigi deposiiti kogunenud summadega ligemal ajal kodumaa majandusaladesse krediidid juhtimisega, võetaks ette kindlam ja põhjendatum jaotus üksikute majandusalade vahel, arvesse võttes nende võrduvat tähtsust, seni juhitud summasid ja tarvidusi. Seejuures laevasõidu tarviduste aluseks võtta riigivanemale saadetud Kaubandus-tööstuskoja märgukirjas 3. jaan. 1928. a. toodud arvud.

2) Et võimaldada kodumaa kaubalaevastiku arenemist eelolevatel aastatel vähemalt loomuliku vananemise piirides, tuleks igal aastal jooksvalt juhtida sinna krediidit mitte alla 500.000 krooni.

3) Krediidid hind riikliku krediidid juures ei tohiks olla kõiki põhjendusi arvesse võttes mitte

üle normi, mis määratud kindlaks R. Majandusnõukogu poolt 15.3.1926. a., s. o. 6%, milleks tuleks vastavalt korraldada krediidi juhtimist laevasõitu.

Milgi tingimusel aga ei tohiks tõsta protsenti laenude pealt, mis Eesti Pangas 1927. a. oliid viidud 6% peale.

5) Meriseaduste kohta.

Kongress konstateerib rahuldusega, et meriseaduste väljatöötamine läinud kolme aasta looksul on läinud võrdlemisi jõudsalt; avaldatakse lugupidamist meriseaduse komisjonile, paludes tööd intensiivselt jätkata, et tegelikud meriseadused, nagu — avarii-, kindlustus-, veolepingute-, asiõigus-, dispaschi-, päästmis- ja abiandmiseseadused, mis meil ajast täiesti maha jäänud, võimalikult lähemas tulevikus teostuksid.

Kongress konstateerib teatava kartusega, et meil liig ettevaatamatult ja ülepea-kaela on ratifitseeritud ning tahetakse ellu viia Genfi töökonverentsi poolt vastu võetud konventsioonid ja rekommendatsioonid merisõidu alal, mis muudes meririikides teostamata ja meie laevasõidu võivad viia suurtesse raskustesse. Eriti tuleks seda märkida 1921. a. ja 1926. a. meriõnnetuste puhul makstud kahjutasu, merimeeste kodumaale saatmise ja inspeksiooni konventsioonide ja soovituste kohta.

Teisest küljest soovivad kongress tõsiselt kaalumisele võtta diplomaatilise konverentsi poolt v. v. järgmiste konventsioonide täideviimist: „riigilaevade immunitedi, konossamentide, laevaomanikk. vastutuse piiramise ja laevade hüpoteeegi kohta“.

Merimeeste seaduse § 41-ne riigikogu üldkomisjoni poolt sissevõetud nõuet, laevaõnnetuse puhul merimeestele kahjutasu maksmise kohta, loeb kongress meie laevasõidu oludes (kinnitamata või ainult osaliselt kinnitatud laevad) täiesti vastuvõtmatuks ja meie purjelaevandusele ruineerivaks ja palub astuda samme, et see mõiste seadusest kustutatakse.

Kongress ühineb „Baltic and International Maritime Conference'i“ ja „International Shipping Federationi“ arvamisega, et 8-tunnilise töötaja sisseseadmine ning isegi selle küsimuse arutamine Genfi töökonverentsil on enneaegne ja eriti meie laevasõidu tingim. vastuvõtmatu.

6) Sadamate ja veeteede kohta.

Kongress tunnustab üldiselt õigeks ja väga tarviliseks valitsuse poolt riigikogule esitatud rannasadamate ja siseveeteede arendamise kava ligema 5 a. peale ja avaldab kindlat soovi, et see kava juba ligemal ajal leiaks riigikogu kinnita-

mist ja täitmisele asumist. Kavas tuleks kaaluda veel Kihelkonna sadama küsimust.

Välis- ja transiitsadamate alal loeb kongress tarviliseks criti Tallinna sadama edaspidisele arendamisele rõhku panna, samuti sadama tehnilisele täiendamisele kui ka ühendusteede alal tagamaadese, milledest suur tähtsus on Tartu-Pelseri laiaroopaalsel raudteel. Tuleks teha mõjuvamat tööd ja propagandat sadama ärakasutamiseks rahvusvahelisel kaubaveol, võttes eeskuju võistl. naabersadamatelt. Selleks peaksid kaasa tootama ka meie majanduslikud organisatsioonid.

Ka Pärnu ja Narva-Jõesuu sadamad tuleksid arendada, eriti kohaliku eksport-impordi ülesannetele vastavalt.

Kongress kordab 3. kongressil vastuvõetud resolutsiooni, et meie sadamate, eriti Tallinna ja Pärnu, valitsemine ja juhtimine tuleks võtta kõige ligemas tulevikus ümberkorraldamisele nende valitsemisel teatava autonoomia ja ühtluse andmise ja vastavate laevasõidu ja väliskaubanduse organisatsioonide ja ringkondade osavõtmise võimaldamise kaudu.

Kirjalikult esitatud soovid ja näpunäited Pärnu, Tartu ja sisevete ja Läänemaa laevaomanikkude poolt saata Meriasjanduse Peavalitsusele ja Kaubandus-tööstuskoja laevasõidusektsioonile.

7) Kaubalaevastiku ja laevasõidu maksustamise kohta.

Kongress konstateerib täielise rahuldusega Riigi Majandusnõukogu otsust 15. 3. 1926. a. ja riigikogu poolt 1925. ja 1926. a. vastuvõetud seadusi laevasõidu maksustamise kergendamise ja reguleerimise alal, põhimõtte alusel, et need maksud ei või olla vähemalt kõrgemad keskmisest välisnormist ja üldse ei või meritranspordi teha fiskeuse tuluallikaks.

Kuid samal ajal juhib kongress valitsuse kui ka riigikogu tähelepanu sellele, et kõige viimasel ajal, vaatamata, et laevasõidu seisukord pole paranenud ja vaatamata valitsuse deklaratsioonidele, on märgata nende otuste annuleerimist ja poliitika muutmist valitsuse kui ka riigikogu poolt praegu riigikogus arutusel olevates juriidiliste isikute maksustamise ja tempelmaksu seadustes, sellega et:

1) Juriidiliste isikute maksustamise seaduse alusel anulleeritakse laevasõidule soodustus teiste ettevõtete kes, mis oli antud seadusega det. 1925. a., ja määrat. peale põhimaksu kuni 35% (keskmine 31%, tegelik aga kuni 50% ülejäägist plus dividendi tulumaks) tulumaksu

missugune norm ületab mitmekordselt maksunormi, mis maksev maades, millega meil laevaldel ilma kaitseta tuleb võistelda.

Kulude arvestamisel ei võeta arvesse kõiki loomulikke kulusid, mis kunstlikult suurendab maksualust tulu, eriti ebakohase amortisatsiooni arvestamise kaudu.

2) Tempelmaksuseaduse kavas, riigikogu erikomisjoni ettepanekul, ei ole mitte ükski jäetud täitmata Riigi Majandusnõukogu otsusi 15.3.1926. a., vaid on tõstetud mitmed senised maksud laevasõidu alal, nagu:

Veolepingute tempelnaks senise 10 mk. asemel tõstetud 1/10% maksu alla.

Transportkinnituse maks tõstetud 1% pealt 2% peale.

Paljude merisõiduaktide maksud tõstetud 3 — 5-kordseks.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Eesti majanduslik seisukord 1928. aasta esimesel veerandil.

Käesoleva aasta esimene veerand möödus Eesti majanduselusel rahuliku arenemise tähe all, suunas, mis üldise konsolideerimisega viimaste aastate jooksul ette määratud.

Majanduselu baromeetrina väärrib nimelt erilist tähelepanu raha- ja kapitalituru seisukorra areng. Läänud aastal alanud pinevuse lahendamise lühiajalise krediidi alal kestis ka käesoleva aasta esimesel veerandil. 1. jaanuarist aktsiapankades läbiviidud rahaprotsendi vähendamine on osutunud abinõuks, mis muutunud olukorras loogilise järeldusena oli tarvilik, et soodustada tööstuse ja kaubanduse seisukorda. Hoiusummade kasvamine pankades, hoolimata protsendi vähendamisest, näitab, et usaldus rahaasutiste vastu tugevneb ja seega ühes suureneb ka võimalus laenuõudeid täielikult rahuldada. Ka provintsis on pankadevaheline võistlus toonud pävakorrale protsendi vähendamise, nii et kõrged protsendid ka põllumajandust enam nii raskelt ei suru.

Ühispannad ja hoiu-laenukassad, mis võimaldavad saada pikemaajalist krediiti, on samuti ühinenud üldise liikumisega raha protsendi odavamise poole.

Raha oli muutmatault voolus ja Eesti Pank, kelle seisukord ühenduses välislaenuga ja põhikirja muutmiseiga tublisti on kõvenenud, suudab praegu ükski juba suure osa krediidi nõudmisest rahuldada. Tema laenusumma kasvamine ühe ja

Jäetud täiesti tähele panemata Majandusnõukogu otsused laeva-hüpoteegi- ja bodmerimaksu alandamiseks kuni 1/10%-ni ja ostu-müügi- või ehituslepingu 2/10%-ni, vaatamata sellele, et välismaal need toimingud mitmetes meririikides maksuvabad.

Meeskonna teenistuslepingu pealt tahetakse 1% tempelmaksu, vaatamata sellele, et see läheb inimeste raske tööga teenitud palga arvel.

Kongress avaldab kindlat lootust, et nende maksuseaduste lõplikul arutamisel riigikogus ei jäta tegemata vähemalt neid muudatusi, mis siin loetletud ja vabariigi valitsusele ka ennem teatatud Kaubandus-tööstuskoja poolt.

Vastasel juhul ei või olla kodumaa kaubandusvastiku loomulikkude arenemist majanduslikult põhjendatud alustel.

sama kullakatte protsendi juures näitab, et ka riigi sissetulekud ilmutavad tõusutendentsi.

Pikaajalise laenu alal möödunud kolme kuu jooksul võib konstateerida samuti teatud elavust, mis on otsekohesest ühenduses rahaprotsendi vähendamisega lühiajaliste laenude pealt ja hoiusummade voolamisega rahva käest pankadesse. Nii on hüpoteekide turul laenu pakkumine tunduvat elav ja protsent odavam kui aastate eest.

Kodumaa kapitaliturul valitseb endiselt vaikus, mis ka arusaadav, sest kapitali kogumine sünnib loomulikult väga aegamööda. Seevastu aga kasvab väliskapitali huvi Eesti majanduselu vastu järjest, mis ei avaldu mitte üksnes lühiajaliste laenude andmises meie pankadele, vaid ka pikaajaliste krediitide pakkumises.

Ka kaubanduses avaldus möödunud kolme kuu jooksul teatav elavus, mis väljendub impordi kasvamisega näitab, et elanikkude ostujõud vähehaaval tõuseb.

Väljaveokaupade produtseerimise tempo on küll aeglane, kuid see oleneb esijoones kapitali puudusest, mis takistab põllumajanduse ja tööstuse hoogsamat arenemist.

Veebruari väliskaubandus.

Veebruarikuus veeti sisse Eestisse kaupu 7,17 miljoni krooni väärtuses, kuna väljavedu ulatus 7,44 milj. krooni peale. Seega oli veebruarikuul väliskaubandusbilanss aktiivne 0,27 milj. krooni.

Sisseveo alal olid tähtsamad kaubad teravili (rukis, odrad ja kaerad) ja jahu, kokku 1,73 miljoni krooni väärtuses. Märkatavat tõusu näitab tekstiiltööstussaaduste sissevedu, mis ulatus 1,02 miljoni kroonini 0,97 miljoni krooni vastu s. a. jaanuaris ja 0,62 miljoni krooni vastu läinud aasta veebruaris. Maade järgi oli sisseveos esikohal Saksamaa sisseveo üldväärtusega 2,61 milj. krooni.

Toiduainete eksport (või, liha jne.) moodustas 24,3% väljaveo üldväärtusest ja tõusis 1,80 miljoni krooni peale. Lina veeti välja 1,61 milj. krooni eest ehk 21,7% kogu väljaveo väärtusest. Kolmandal kohal seisab tekstiiltööstussaaduste väljavedu (20,1% üldväljaveost, 1,49 milj. krooni väärtuses).

Eesti kaupade ostjana seisis esikohal Inglismaa 26,4% meie üldisest väljaveost.

Võrreldes veebruari väliskaubandust läinud aasta väliskaubandusega samas kuus (sissevedu 5,33, väljavedu 6,17 milj. krooni) leiame, et läbi kõik on tunduvalt suurenenud, mida tuleb panna osalt suurenenud tarviduse arvele jõutoitlust, mille saak mullu oli väherahuldav. Samuti on suurenenud tööstuse jaoks toorainete kui ka masinate sissevedu. Väljaveo alal on suurenenud kiudainete, tselluloosi ja tekstiilkaupade eksport; ka näitab võiekspordit võrreldes eelmise aastaga teatavat tõusu

Sealiha väljavedu Eestist.

(Riigi stat. keskbüroo andmed.)

Sealiha veeti Eestist juba enne maailmasõda välja. Siis läks see liha Peterburi turule, kus ta hästinõuetav kaup oli, sest et Eesti sead piima ja viljaga olid numatud ja liha maitsev. Sõja-aeg takistas sigade kasvatamist. Pärast sõda hakkas sigadepidamine jälle edenema ja sellesse tuli uut hoogu, kui eksporttapamajad asutati, kus pekonid ekspordiks hakati valmistama. Statistiliste andmete järele oli Eestis 1920. a. üldse 266.600 siga. Kuigi sigade arv järjekindlalt iga aasta ei suurenenud, vaid mõnel aastal natuke vähenes, oli siiski sigade üldarv 1927. a. 354.400 suureks kasvanud. 6 kuud vanu ja vanemaid sigu oli nende seas 1927. a. 129.570.

Eesti iseseisvuse esimestel aastatel sealiha väljavedu ei olnud. 1921. a. läks sealiha ainult 82 tonni välja. 1922. a. tõusis väljaveetud sealiha hulk 1352 tonni peale.

Selle järele tuli sealiha väljaveos pööre. 1923. a. algas tegevust a.-s. „Külmetuse“ eksporttapamaja Tallinnas. Temas hakati pekonit valmistama. Järgmisel, 1924. a., kevadel saadeti juba

ka p.-k. „Estonia“ eksporttapamajas Tallinnas valmistatud pekonist esimene saadeti välismaale.

Stat. andmed sealiha väljaveo kohta 1923. ja 1924. a. ei võimalda pekoni väljavedu üldse „suitsetatud sealiha“ väljaveo hulgast eraldada, neist näeb aga, et suitsetatud sealiha väljavedu jõudsasti kasvas, mis pekoni arvel sündis. 1925. a. ja hilisemate aastate andmed näitavad pekoni väljavedu juba eraldi.

Alamaltoodud tabel näitab sealiha väljavedu 1923.—1927. a.

	Sealiha, värskes ja sool.		Sealiha, suitsetatud		Pekoni	
	Tonnid	Emk milj.	Tonnid	Emk milj.	Tonnid	Emk mi-j.
1923. a.	329	29,1	81,3	10,0	—	—
1924. a.	291,2	30,6	216,0	38,6	—	—
1925. a.	446,7	57,8	46,1	9,0	426,2	74,7
1926. a.	89,8	12,4	12,0	2,4	1.384,8	227,3
1927. a.	35,0	4,0	25,0	4,0	2.608	353,8

Nagu tabelis toodud arvudest näha, on värskes ja soolatud, samuti ka suitsetatud sealiha väljavedu väikeseks jäänud, pekoni väljavedu aga hoogsasti suurenenud, ehk küll pekoni hind 1927. aastal väljaveoks soodus ei olnud.

Eesti metsamaterjalide eksport.

Erakordselt lumerikas talv soodustas tunduvalt metsatöid. Kõik raiumisele määratud langid on üles töötatud ja ladukohtadele välja veetud. Raiutud metsamaterjali hulk tänavusel hooajal on erilisel suurusel, kuigi see riigi metsatööstuses ei tõuse üle harilikku normi. Suured hulgad metsamaterjale saevabrikutele annavad talupidajad, kes on hakanud oma metsi hoogsamalt kasutama. Seetõttu tõuseb meie metsaeksport eelseisval hooajal arvatavasti suuremaks kui see olnud iial järelsõja-aastatel. Saetud metsamaterjale 1927. a. veeti välja ümmarguselt 65.000 standarti, käesoleval aastal loodetakse võivat välja vedada vähemalt 75.000 standarti. Osa sellest on juba ette müüdnud võrdlemisi rahuldavate hindadega.

Eesti paberitööstusest.

1. aprillil s. a. lõpnud lepingud meie paberivabrikute ja Venemaa vahel paberi ekspordi asjus Vene turule on pikendatud s. a. 1. oktoobrini, mis ajami paberivabrikute tootmine turu mõttes on kindlustatud. Hinnad pole küll väga soodsad, kuid venelased on teinud ekspordi tingimustes teatavaid järeleandmisi. Paberivabrikute tootmine on viimastel aastatel halva turukonjunktuuri tõttu vähenenud, kuna tselluloosi valmistus, ümberpöörduvalt, on tunduvalt suurenenud.

Kartulijahu valmistamine Eestis.

Eestis kasvatatakse rohkem kartuleid kui siseturg neid tarvitada suudab. O-ra ülejäägi-t veetakse välja, osa töötatakse ümber piirituseks ja kartulijahuks. Omaduste poolest on meie kartul kartulijahu valmistamiseks kõigiti kohane, sest ta sisaldab rohkesti tärklisi (16—21%, selle järele, kuidas on kasvatuskoha maapind ja ilmas-tik kasvu ajal). Kartulisaaik oli 1921.—1925. a. keskmiselt ligi 700 tuhat tonni aastas; 1926. a. saadi 926 tuh. ja 1927. a. esialgsete andmete jä-rele ligi 700 tuh. tonni.

Kartulijahu valmistab Eestis 10 vabrikut; nendest kuulub 2 suurtööstuse ja 6 kesktööstuse liiki. Suurtööstuse ettevõtetes töötab ligi 60, kesktööstuses — 25 töölisi.

Suuremad kartulijahuvabrikud on järgmised:

- 1) Eestimaa põllusaaduste ümbertöötamise o.-ü. „Viru“ — Rakveres, Konstantini tän. nr. 4.
- 2) Sama o.-ü. „Viru“ teine vabrik, Viru maa-kond, Undla vald, Kadriinas. O.-ü. „Viru“ kontor asub Tallinnas, S. Kloostri tän. 22—18.
- 3) Järva-Jaani o.-ü. — Järva maakond, Kuk-sema vald, Metsataguse küla.
- 4) Põhja-Eesti kartuliihmisuse tärglisevabrik — Rakvere mõisas.
- 5) Porkuni tärglisetööstus — Viru maakond, Porkuni vald.
- 6) O.-ü. „Terra“ — Viru maakond, Uhtna asundus.

Kartulijahutööstuses äratarvitatud kartulite ja valmistatud kartulijahu hulk on toodud all-seisvas tabelis:

	Tarvitatud kartuleid	Valmistatud kartulijahu
1923. a.	7.523 tonni	1.011 tonni
1924. a.	7.846 „	1.248 „
1925. a.	10.628 „	1.799 „

1926. ja 1927. a. kartulijahu toodangu kohta puuduvad andmed.

Nagu tabelist näha, on vabrikute toodang kiiresti tõusnud. Viimase kahe aasta toodangut iseloomustavad kaudselt andmed kartulijahu väl-javeo kohta:

1925. a.	370,1 tonni	15,1 milj. Emk.	väärtuses
1926. a.	798,0 „	26,1 „	„ „
1927. a.	2.638,1 „	83,2 „	„ „

Kartulijahu veetakse Eestist peaaesjalikult Soome.

Kartulijahu suurmüügi hind oli 1925. a. 37—40 Emk. kg., 1926. a. 34—40 Emk. ja 1927. a. 33—37 Emk. 1 kg. eest.

Messid ja näitused.

I Auto- ja mootorite näitus Tallinnas.

Paljude auto- ja mootorite ringkondade soovil on Eesti autoklubi juba pikemat aega tagasi ette valmistanud erinäituse korraldamist sellel alal

Et näitust tehniliselt läbi viia saavutati, koos-töö a. s Näituse a, kes oma peale võtab auto-klubi ülesandel näituse tehnilise korraldamise.

Näituse eesmärgiks on esimest korda kodu-maal, kevadise ostu hooajal ning liikumise alguse eel esitada kõige täielikumal kujul kõige uuemad saavutused autode, jalgrataste, carrossede, kala-ja automootorite osade kütte ja määrdainbindude alal.

Ühtlasi teha laialisemates rahva kihtides ki-hutustööd moodsa liikumisasjanduse kohta.

Kuigi ettevalmistamise töödeks vähe aega, on loota kõige täielikumal esinemist, kuna vastavatel valmistajatel ja etajatel juba näitus kaua varem teada oli.

Eeltööde ajal on juba üle 70 esineja end tea-tanud, kelledest mõned isegi kuni 500 ruutmeet-rit kinnist ruumi vajavad. Autode, karosseride, mootori- ja jalgrataste ja nende osade alal on loota kõige täielikumaid kollektisioone. Huviitav saab olema mootorite osakond, eriti kalameestele ja väikemootorite tarvitajatele. Ka kütte, õlide ning materjalide alal on oodata täielikku pilti.

Sarnaseid erinäitusi tuleb tõsiselt tervitada ning soovitada kõikidele, kel tegemist liikumis-asjandusega.

Läti:

Uusi lepinguid välisriikidega.

Välisminister Balodis on ajakirjanduse esindajatele välisministeeriumi lähematest üles-annetest lepingute sõlmimisel välisriikidega se-letanud järgmist: „Seni on lepingute teel kor-raldamata majanduslik vahekord Eesti ja Leeduga. 16. aprillil astub Lätis jõusse uus tol-litariif ja loodetavasti on mõlemal riigil huvi leida teed vahekorra korraldamiseks, et Lätil ei oleks vaja nende suhtes tarvitada maksimaalseid määri. Poolaga on sõlmitud ajutine kaubaleping, mis nüüd seimäis tuleb ratifitseerimisele, kuna alalise kaubalepingu asjus on parafeeritud need punktid, millele üle on jõutud kokkuleppele. Ameerika Ühisriikidega on kaubalepingu sõlmi-mise asjus jõutud kokkuleppele ja leping loode-takse alla kirjutada juba lähemal ajal. Ühisrii-gid pooldavad kaubalepingusse Balti riikide ja Vene klausli ülesvõtmist. On töötatud välja ka-vad lepingute sõlmimiseks Bulgaariaga, Lõuna-Slaaviaga ja Türgiga. Ka Hünaga on lepingu

sõlmimine tarvilik. Läti kava on juba välja töötatud ja saadetud Harbiini konsulile läbivaatamiseks. Leping mõeldakse alla kirjutada mõnes Euroopa pealinnas, kus Hiinal esindus. Rio-de-Janeiro konsulaadi esimeseks ülesandeks on lepingute sõlmimine Brasiiliaga ja teiste Lõuna-Ameerika riikidega. Hispaaniaga on kaubalepingu sõlmimise asjus läbirääkimisi uuendatud ja lepingu sõlmimine sünnib arvatavasti peagi. On võetud üles küsimus Läti ühinemise üle katastroofides kannatada saanud rahvastele abiandmise uniooniga. Rootsiga on jõutud kokkuleppele juriidiliste isikute õiguste üle kummaski riigis ja lähemal ajal loodetakse alla kirjutada vastav konventsioon. Daaniga on jõutud kokkuleppele vahekohtulepingu sõlmimise asjus, mis Riias alla kirjutatakse. Inglismaaga on jõutud kokkuleppele merimeeste päranduste õiguste asjus. Konventsioon kirjutatakse alla Londonis. Tšehhoslovakkia peetakse läbirääkimisi konsulaarikonventsiooni sõlmimise asjus. Juriidilise abi andmise üle kriminaalasjus peetakse läbirääkimisi Rootsiga, Daaniga, Ungariga, Rumeeniaga ja Schveitsiga.

Leedu:

Tsementiturg Leedus. Leedu veab sisse tsementi Rootsist, Poolast, Saksast ja Eestist. Suure võistluse tõttu langesid läinud aastal tsemendihinnad alla, nii maksis franko vagon Meemel: Poola tsement 15,5 — 16 lit. tünn, Saksa — 16 — 16,5 lit. tünn, Rootsi — 18 — 18,5 milj. lit. tünn. Nüüd asutasid Poola, Saksa, Rootsi ja Eesti tsemendivabrikud sündikaadi. Tsemendi hind määrati kindlaks, nimelt: 21. — lit. tünn, mis ühine kõikidele. Peale selle lepiti kokku tsemendi sisseveo kohta: 1 tünni Rootsi tsemendi kohta tuleb 4 tünni Poola, 3 tünni Saksa ja 2 tünni Eesti tsementi.

VII. Leedu põllumajandus- ja tööstusnäitus Kaunas 28. juunist kuni 3. juulini 1928. a.

Tänavu suvel, 28-st juunist kuni 3-ni juulini (kaasa arv.) 1928 a. peetakse Kaunas VII Leedu põllumajandus- ja tööstusnäitust. Näitusel võivad esineda ka välismaalased. Kohtade tellimisi võetakse vastu kuni 15-ni juunini 1928 a. Tellimise juures tuleb tasuda vähemalt 50% koha hinnast, kuna lõpusumma mitte hil. 20. juunil. Kohtade tellimised võivad vastu võetud saada ka peale 15. juunil, kuid siis tuleb kõik raha korraga tasuda ning 25% kallim.

Kohtade hinnad on:

- 1) paviiljoonides (põrandapin.) 1 ruutmtr. Lit. 20.—
- 2) katuse all . . . . . " " Lit. 10.—
- 3) lahtisel platsil . . . . . " Lit. 3—5.

Märkus: 1/2 mtr. loetakse täie ette.

- 4) Koht hobusele . . . . . Lit. 5.—
- 5) koht sarvloomale . . . . . Lit. 5.—
- 6) koht puduloom. (siga, lammas jne.) Lit. 2.—
- 7) koht lindude pesale (kuni 3 tk.) Lit. 1.—

Märkus: Leedu eksponentidelt ei võeta maksu väljapandud loomade eest.

Näitusel on üldse 22 osakonda.

Eksponaatide väljapanemine ja kohtade korraldamine algab 20. juunil ja lõpeb 27. juunil kell 6 õhtu.

Näitusel esinevatele välisfirmadele ja näitusele sõitvatele välismaalastele antakse teatavaid hõlbustusi. Selleks tuleb aegsasti pöörduda välismaades asuvate Leedu saatkondade ja konsulaatide poole.

Kõigis näituse asjus tuleb pöörduda Näituse komitee poole järgmise aadressi all:

Kaunas, 16 vasario g-vé Nr. 2, Zemés Ukio Rūmai, Parodos Komitetui.

Telegr. aadress: Kaunas, Paroda.

Rootsi:

Majandus.

Jaanuarikuu väliskaubanduse bilanss on osutunud suuremal määral passiivseks kui vastav bilanss aasta tagasi. Sissevedu oli umbes 122 milj. kr., väljavedu u. 83 milj. kr., sisseveo ülekaal seega u. 39 milj. kr. Vastavad arvud 1927. a. kohta olid: sissevedu 105,5 milj. kr., väljavedu 89,7 milj. kr., sisseveo ülekaal seega 15,8 milj. kr. Halvenemise põhjust tuleb kõigepealt otsida sellest suurest töökonfliktist, mille tõttu tähtsamad Rootsi väljaveotööstused jaanuarikuul seisid. Seda tõendavalki ametliku statistika andmed, millede järgi just konfliktist puudutatud toodete väljavedu (puumass, tselluloos jne.) on jaanuaris suuresti vähenenud. Kuid passiivsuse tõusuks on mõjunud kaasa ka sisseveo suurenemine, eriti vilja, puuvilja ja masinate arvel. Ainult täiesti valmis tööstussaaduste väljavedu on püsinud endisel kõrgusel (tulitsakivid, metallitööstustooted) ja aidanud bilanssi enam-vähem tilal hoida.

Kuna konfliktid tööstuses kestavad ja märtsi ajal veelgi laienesid, on väljaveoalused väljaveo suurenemiseks praegu kaunis tumedad. Puukaupu on siiski juba müüdnud umbes 350.000 standarti, mis praegustel oludel pole halb saavutus. Puumassi hinnad on vähenenud väljaveo tõttu hakanud tõusma. Puukaubaturul märgitakse Nõukogude Vene elavat võistlust.

Kartuliturul oli kuu lõpuks juba märgata hindade tõusu, kuna sissevedu Eestist jäi seisma 18. veebruaril. Praegu ulatuvad suurmüügihinnad kuni 12:50 pr. 100 kg.

Riigipäeval olid arutusel põllumeeste poolt ettepanud lihatoodete sisseveo kitsendused, mis lükati tagasi.

Belgia:

Ülevaade Belgia tööstusest.

Kirjastaja Jules Rozcz (180, Boulevard du Jubilé, Bruxelles, Belgique) on asunud suurepärase seeria väljaandmisele. Väljaanne kannab järgmist nime: „Les Industries de Belgique. Encyclopédie illustrée de l'Industrie belge“. Ilmub üldse 11—12 suurt albumi kaustas vihkku. Need oleksid: 2 vihku metalli-suurtööstusest, 1 vihku metalli-väiketööstusest, 1—2 vihku tekstiiltööstusest, 1 vihku nahatööstusest, 1 vihku ehitustööstusest, 1 vihku keemia-, värvi-, kautschuki- ja farmatseutilise tööstusest, 1 vihku toiduainete ja tubakatööstusest, 1 vihku kunsttööstusest, 1 vihku klaasi-, portselaami- ja fajansstööstusest, 1 vihku mitmekesistest tööstustest. Seni on ilmunud 1 vihku suurmetallurgia alalt. See on ligi 250 leheküljeline maitsekas ja ülevaatlilik köide, kus esineb 17 suurt tööstuskonterni sõnas ja pildis. Kes meie importööridest sellest väljaandest huvitatud, võib niilästi selle kui ka iga järgmise ande tellida väljaandjalt 9 belga eest. See hind on määratud erasisikutele. Väljaandja saadab oma teose aga maksuta tähtsamatele kaubandus-, tööstus- ja rahandusorganisatsioonidele välisilmas. Viimast võimalust peaks kasutama ka meie kaubandus-tööstuskoda.

—h—

Uusi tööstusettevõtteid.

Kaubandus-tööstusministeeriumi Tööstusosakond on järgmiste ettevõtete sisseeadmiseks ja tööalgamiseks luba annud:

I. Pärnumaa Eesti Laevaehituse ühisele, Pärnus, Rääma ja Niidu tän. nurgal, saeveski sisseeadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõtte on jõuandjaks 1.649- ruutjalalise soenduspinna aarukatel, milline auru annab 160. h. j. aurumasinale. Annab tööd umbes 100 tööliisele ja valmistab laudu, planke, tööriistade varsi ja krohvimate ning ehitab paate; suurema osa toodetest saadab välisurule.

Jossel Schein'ile, Hummulivallas, Valgamaakonnas, ajutise saeveski sisseeadmiseks. Ettevõtte annab 40 tööliisele tööd. Jõuandjaks on lokomobiil 32 h. j. ja valgustuseks 6 h. j. dŕnamo. Valmistab planke, laudu jm. ehitusmaterjaali peamiselt välisuru jaoks.

O.ŕ. „Tugev“, Tallinnas, Telliskivi tän. Nr. 51. naelavabriku sisseeadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõtte annab 25 tööliisele tööd.

Jõuandjateks on elektrimootorid kogujõuga 30. h. j. Valmistab mitmesuguseid naelu.

A-s. „Lignum'ile“, Tallinnas, Telliskivi tän. Nr. 35. jahuveski sisseeadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõtte annab 8 tööliisele tööd. Jõuandjateks elektrimootorid kogujõuga 60 h. j. Valmistab nisu- ja rukkipeetli mitmesugustes sortides peamiselt siseturu tarbeks.

Karl Tamberg'ile, Tamsalu raudteojaama juures, Järvemaal, saeveski sisseeadmiseks. Saeveski annab 20 tööliisele tööd. Jõuandjaks on lokomobiil 10 h. j. Valmistab planke, laudu jt. ehitusmaterjaale nii sise- kui ka välisuru jaoks.

Jaroslav Czajkovsky'le, Rakveres Tallinna tän. Nr. 20 ühe maa-aluse bensiinireservuaari, mahutusega kuni 15.000 liitrit bensiini, sisseeadmiseks ja samal kohal maapeal automaat bensiinimüügi jaama ühes pumbaga, süst. „H. Boutillon“, püstitamiseks ning ühe maa-aluse petrooleumilao, mahutusega 20.000 liitrit petrooleumi ja maapealse pumba süst. „Allweiler“ ehitamiseks. Neist ladudest müüakse petrooleumi ja bensiini väikesel ja suurel arvul.

Bruno Gross'ile, Tõlliste vallas, Valgamaal, telliskivivabriku sisseeadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõtte annab 50 tööliisele tööd. Jõuandjaks on 120 h. j. lokomobiil, Valmistab telliskive, põllutorusid ja vabriku juures asuv saeveski valmistab planke, laudu jm. ehitusmaterjaale.

L.

Uusi seadusi ja määrusi.

Rahaministri määrus lepingute sõlmimise kohta välisvaluutas.

Antud vabariigi valituse poolt välismaa rahade a-jus 26. augustil 1921 a. vastuvõetud määruse muutmise seaduse (R. T. nr. 75 — 1921) pt. 8 märkuse alusel.

§ 1. Laevanduse alal ette tulevaid igasuguseid lepinguid ja tehinguid, nagu laevade ostu-müügi-, rendi-, veo-, remondi-, varustamis- ja pukseerimis-lepinguid, samuti igasuguseid muid juriidilisi toiminguid lubatakse Eesti vabariigi piirides sõlmida välisvaluutas neil juhtudel, kui üks lepinguosalistest on välismaalane; laevade rendi- ja veolepinguid võib sõlmida peale selle Eesti vabariigi piirides välisvaluutas ka siis, kui mõlemad lepinguosalised on Eesti vabariigi kodanikud, kuid seda ainult juhtudel, kui leping täidetakse sadamate vahel, millest üks on välissadam.

§ 2. Käesolev määrus hakkab maksma väljakuulutamise Riigi Teatajas. 9. märtsil 1928. a. № 14187 — Kr.

„Riigi Teataja“ viimastes numbrites on avaldatud järgmised majanduselusse puutuvad seadused ja määrused:

„R. T.“ nr. 16 (23. 2. 28) — Riigi tootusettevõtete, ärikohtade jne. omanduseks andmise seadus.

„R. T.“ nr. 20 (9. 3. 28) — Määrus kuldfrangi kursi kohta tolli- ja sadamamaksude võtmisel märtsikuus (1 kfr. = 0,73 krooni).

„R. T.“ nr. 21 (13. 3. 28) — 1929.—1930. a. põllumajanduse üleskirjutamise seadus. — Eesti

Vene rahulepingu põhjal vabariigi valitsusele üle antud väärtpaberite tagasiandmise seadus.— Määrus viina, piirituse jne. müügihindade kohta.

„R. T.“ nr. 22 (16. 3. 28) — Määrus lepingute sõlmimise kohta välisvaluutas.

„R. T.“ nr. 23 (20. 3. 28) — Määrus laenude andmise korra kohta Eesti Maapangalt isikutele, kes omandanud maad riigimaade põliseks tarvitamiseks ja omanduseks andmise seaduse alusel.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollimise kohta.

Avaldatakse teadmiseks, et tollikomitee otsustas tunnistada:

I. A. Sisseveotariifis.

Tammep. kolmekandiline liist, mille üks külg freesimise teel veerand-kerakujutistega konarlikuks tehtud, t. t. § 61 p. 2 alla kuuluvaks kui puust treialitöö (lihtne freesimine). (T. K. otsus 17. III. 28. a. Nr. 1589).

Portselaanist mitmevärvilised loomakujulised karavinid ja soolatoosid, t. t. § 76 p. 4 alla kuuluvaks, t. s. § 216 kohaselt. (T. K. otsus 17. III. 28 a. Nr. 1590).

Puusöekütte generaator, mille kast valmistatud lehtraust, t. t. § 167 p. 1-a alla kuuluvaks, kui eraldi nimetatata rauast aparaat. (T. K. otsus 17. III. 28 a. Nr. 1594).

Nahatööstuse parkimistõrre (lehelise tõrre) käigu mehhanism, ühes tõrre raudosaga (hammasrattad, poldid jne.), kuna

tõrre puuosad puuduvad, t. t. § 167 p. 1-a alla mitte täielik (T. K. otsus 17. märtsist 1928. a. kuuluvaks, kui eraldi nimetatata rauast aparaat, nr. 1593).

„Vene kaalu- ja mõõduseaduse (nr. 199 — 27. VII 1916) § 38 ja § 40 põhjal tulevad kõik mõõduabinõud, mis välismaalt sisse tuuakse, tollivalitsuse kaudu esitada proovikojale proovimiseks ja tembeldamiseks. Kaalu- ja mõõdu-määruse § 90 põhjal peab igal vihil tähendatud olema tema raskus, millel see puudub, see jääb, kui nõuetele mittevastav, tembeldamata.

Kaalu- ja mõõduseaduse § 41 põhjal saadetakse nõuetele mittevastavad välismaalt saadatud mõõduabinõud tollivalitsuse kaudu välismaale tagasi.

Mittevalmis mõõduabinõudeks tuleb lugeda niisuguseid, mis raskemad või kergemad kui seaduses on ette nähtud ja mille välimus on täiesti toores ja puhastamata või siledaks tegemata. Kaalu- ja mõõduseaduses ei ole tehtud vahet välismaalt saadud mittevalmis- ja valmismõõduabinõudes.

Äriettevõtete koosolekuid.

17. aprillil.

A.-s. „A. M. Luther“ harilik peakoosolek kell 15, seltsi kontori ruumes.

18. aprillil.

A.-s. „Becos“ korralline peakoosolek kell 18 Tallinnas, V.-Viru 12.

19. aprillil.

Viru Panga korralline aasta-peakoosolek kell 19, Rakveres, Põhik t. 2.

A.-s. „Rotermanni tehased“ korralli-

ne aktsionäride peakoosolek kell 14, Tallinnas, Jaama t. 1.

20. aprillil.

A.-s. „Kauba Pank“ korralline aktsionäride peakoosolek kell 18, Tallinn, S. Turg 12.

21. aprillil.

O.-ü. „Arbor“ korralline peakoosolek kell 16 Tallinn, Toom-Rüütli nr. 7.

22. aprillil.

A.-s. „Tartu Pärmiva brik“ peakoosolek Tartus, vabriku ruumes, kell 11.

24. aprillil.

O.-ü. „Talko“ osanikkude korriline peakoosolek kell 17, Kinga t. 1.

A.-s. „Mercatura“ korriline peakoosolek kell 11, Vene t. 1.

25. aprillil.

A.-s. „Loksa tehased“, korriline peakoosolek kell 18, Narva mnt. 27.

26. aprillil.

Puutööstuse a.-s. „Narova“ korriline peakoosolek kell 17, Narva mnt. 27.

A.-s. „Markel M. Makarov“ kell 18, Narva mnt. 27.

27. aprillil.

A.-s. „Christian Fröhling“ kell 18, Narva mnt. 27.

O.-ü. „J. G. Krüger“ korriline peakoosolek kell 18.30, Pikk t. 7.

O.-ü. „M. Graubner“ korriline peakoosolek kell 16, pangamaja G. Scheel ja Ko. ruumes.

28. aprillil.

Tallinna Kaupmeeste Diskonto ja Laenupannga korriline peakoosolek kell 18, Viru t. 18.

A.-s. „Union“ korriline peakoosolek kell 14, Maakri t. 21.

Sindi Kalevivabriku Ühisuse, end. Wöhrmann ja Poeg, korriline peakoosolek kell 17, S. Karja t. 15.

Kaubanduse Ühispannga korriline peakoosolek kell 19, Viru t. 18.

30. aprillil.

A.-s. „Royal Film“ korriline peakoosolek kell 17, seltsi ruumes.

Eesti Speditiooni A.-S., end. Kniep ja Werner, korriline peakoosolek kell 18, Lai t. 9—2.

*Kõiki „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“
lugejaid, kes oma tellimisraha pole veel
ära saanud, palutakse seda teha hilje-
malt 1. maiks s. a.*

Talitus.

Turgude ülevaade.

Toiduainete turg.

London.			
11. IV. 28. Nisu, kaal—496 Ingl. ni.		Kaerad, kaal—320 Ingl. naela	
Northern Manitoba . . . . . £	— —60/—	La Plata	£ 30 —
Hard Winter . . . . . „	— —51/6	Canada № 2	„ — — —
Rosario Santa . . . . . „	— —51/3	7. IV. 28. Linad, cif.	
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.		Riga Z. K.	„ 103.0 — —
Manitoba . . . . . „	— —39/6	Pärnu H. D.	„ 99.0 — —
Austraalia . . . . . „	— —36/9	Slanetz U/A Medium	„ 114.0 — —
Kansas . . . . . „	— —39/—	Bacon, kaal — 112 Ingl. naela sh.	
Odrad, Kanada Nr. 3, kaal —		Hiri	„ 92.0 — 108.0
370 Ingl. naela . . . . . „	—, 39/3	Daani	„ 83.0 — 87.0
California, kaal — 424 Ingl.		Kanada	„ 76.0 — 83.0
naela . . . . . „	— 54/—	Munad, kaal — 120 Ingl. naela	
La Plata . . . . . „	— — —	Inglise	„ 10.0 — 12.9
		Hiri	„ 11.6 — 12.6

Või, kaal — 112 Ingl. n.

Hollandi	sh.	184.0	—	186.0
Daani	"	186.0	—	188.0
Us-Meremaa	"	160.0	—	176.0
Austraalia	"	148.0	—	164.0
Argentiina	"	150.0	—	162.0
10. IV. 28. Eesti või	"	—	—	—

Hamburg.

11. IV. 28. Nisu		
Sisemaa, tonni eest	Rmk.	262—264
Manitoba, cif 100 kgr. eest term. fl.		17.35
Hard Winter, cif 100 kgr. eest termiin	fl.	15.—
Ameerika jahu, cif. 100 kgr. eest termiin	\$	6 ³ / ₄ —8 ¹ / ₄

Rukis

Sisemaa, tonni eest	Rmk.	270—272
Western II, cif 100 kgr. eest		13.90

Kaerad

Sisemaa, tonni eest	Rmk.	258—272
-------------------------------	------	---------

10. IV 28. Odrad, suve

Sisemaa, tonni eest	Rmk.	238—280
11. IV. 28. Suhkur		
C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. eest loco	£	14/9 ³ / ₄
Saksa „Eksport“, 50 kgr. eest termiin	"	14/9 ³ / ₄
Riis Burmah II, 50 kgr. eest	"	14/7 ¹ / ₂
Rasv		
Purelard American, 100 kgr. eest	\$	30 ¹ / ₄
Steamlard 100 kgr. eest	"	29 ¹ / ₂
11. IV. 28. Või Berliini en gros hinnad, tsentneri eest	Rmk.	
Sisemaa I sort	"	179
" II "	"	168
Välismaa I sort	"	—
" II "	"	—
" III "	"	—
Eesti või	"	180—184
Läti punane	"	—
" must	"	—

Välisbörsid :

	L O N D O N										
	29. III	30. III	31. III	2. IV	3. IV	4. IV	10. IV	11. IV			
Frank	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	—	—	—
Dollar	4.8318	4.8809	4.8815	4.8815	4.8821	4.889 ³ / ₂	4.887 ³ / ₂	4.8825	—	—	—
Rootsi kroon	18.185 ⁸ / ₈	18.185 ⁸ / ₈	18.185 ⁸ / ₈	18.173 ⁴ / ₈	18.177 ⁸ / ₈	18.18	18.17	18.17 ¹ / ₄	—	—	—
Daani kroon	18.213 ⁸ / ₈	18.213 ⁸ / ₈	18.215 ⁸ / ₈	18.205 ⁸ / ₈	18.205 ⁸ / ₈	18.20	18.19	18.195 ⁸ / ₈	—	—	—
Norra kroon	18.287 ⁸ / ₈	18.285 ⁸ / ₈	18.281 ⁸ / ₈	18.277 ⁸ / ₈	18.275 ⁸ / ₈	18.285	18.27	18.265 ⁸ / ₈	—	—	—
Saksa mark	20.401 ⁸ / ₈	20.41 ¹ / ₄	20.40 ¹ / ₄	20.41 ¹ / ₄	20.409 ⁴ / ₈	20.41	20.41	20.415 ⁸ / ₈	—	—	—
Soome mark	193.85	193.85	193.90	193.90	193.90	193.75	193.75	193.90	—	—	—
Floriin	12.1193	12.12	12.1212	12.1187	12.1162	12.1175	12.1150	12.1137	—	—	—
Liir	92.40	92.40	92.40	92.415 ⁸ / ₈	92.41	92.40	92.45	92.53	—	—	—
Helveetsia fr.	25.337 ⁸ / ₈	25.3387	25.338	25.3387	25.3387	25.33	25.34	25.33 ¹ / ₂	—	—	—
Tshehhosl.kr	164.68	164.68	164.71	164.68	164.71	164.68	164.75	164.78	—	—	—
Belgia frank	34.963 ⁴ / ₈	34.97	34.97	34.977 ⁸ / ₈	34.971 ² / ₈	34.96	34.96	34.95 ¹ / ₄	—	—	—
Shillingid	34.69	34.69	34.69	34.68	34.69	34.69	34.70 ¹ / ₂	34.71	—	—	—
Poola slot									—	—	—
Pengo	27.95	27.95	27.95	27.95	27.95	27.95	27.89	27.95	—	—	—
Latt	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	—	—	—
Litt	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	—	—	—
Tsherv.	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	—	—	—
Eesti kroon	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	—	—	—
Höbe p/unts	2/27 ¹⁶ / ₁₆	2/23 ⁸ / ₈	2/27 ¹⁶ / ₁₆	2/25 ¹⁶ / ₁₆	2/21 ⁴ / ₄	2/25 ¹⁶ / ₁₆	2/21 ⁴ / ₄	2/25 ¹⁶ / ₁₆	—	—	—
Plaat. p/unts			300/307 ⁶ / ₆						—	—	—
Kuld p/u		84/11 ¹ / ₂							—	—	—

	B E R L I N										
	29. III	30. III	31. III	2. IV	3. IV	4. IV	5. IV	10. IV	11. IV		
Naelsterling	20.409	20.411	20.41	20.405	20.406	20.417	20.417	20.416	20.412	—	—
Frank	16.46	16.465	16.46	16.46	16.465	16.47	16.47	16.465	16.46	—	—
Dollar	4.1815	4.182	4.1815	4.181	4.1795	4.1815	4.1815	4.1815	4.181	—	—
Rootsi kroon	112.25	112.23	112.22	112.26	112.23	112.35	112.25	112.33	112.33	—	—
Daani kroon	112.07	112.05	112.09	112.09	112.10	112.15	112.21	112.22	112.20	—	—
Norra kroon	111.62	111.62	111.62	111.64	111.64	111.69	111.72	111.72	111.74	—	—
Soome mark	10.527	10.525	10.525	10.522	10.525	10.529	10.528	10.529	10.527	—	—
Floriin	168.39	168.12	168.40	168.36	168.41	168.49	168.48	168.51	168.51	—	—
Liir	22.085	22.095	22.095	22.09	22.085	22.10	22.08	22.095	22.07	—	—
Helveetsia fr.	80.54	80.525	80.555	80.545	80.545	80.535	80.57	80.57	80.56	—	—
Tshehhosl.kr.	12.387	12.389	12.392	12.389	12.385	12.39	12.388	12.387	12.388	—	—
Belgia frank.	58.385	58.37	58.37	58.365	58.345	58.38	58.405	58.40	58.39	—	—

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros).

		Kroonid.		Kroonid.
Jahud: nisu, pehme, kõrgem s.,	pd.	7.70—7.90	Õlikoogid, linaseemne	pd. 3.35
Ameerika ja Inglise			päevalille	3.30
sõre, kõrgem sort			soja, jahu	3.45
Ameerika ja Inglise		7.75—8.00	Jahu, päevalille	3.40
„J. Puhk ja Pojad“ rukkijahu		3.80—3.90	Segajõutoit I s.	3.35
püül		4.90—5.10	II s.	2.85
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski			Mais	3.05
saadused. Hinnad arvatud 50			Suhkrupeedi koogid	1.75
klg. eest ühes valge puuvil-			Nisukliid	2.50—2.55
lase kotiga.			Puuvillane riie, Bjas	arss. 0.42—0.52
Püüljahu:			Mitkal	0.32—0.38
Rukkipüül patent (à 50 kg.)	puud	5.80	Lina, Liivi R	pd. 26.50—27.00
harilik		5.10	Petersi	29.00 29.50
„Eesti Parem“ saiajahu à 50 kg.		8.05	Võru	28.00—28.50
„Kalev“		7.75	Tartu	26.50—27.00
„Taara“		7.45	Linaseemned, õli, 900/o basis .	—
„Kungla“		6.85	Kivistisi, auru, Yorkshire, 2k.pest.	0.42—0.43
„Sampo“		6.45	Newcastle	0.41—0.43
Mauna		8.65	sepa	0.43—0.44
Granular		7.85	Koks, valu	—
poolsõre		8.25	gaasli	0.65
sõre		8.35	Põlevkivi, I sort A	0.10
A/S. Rotermanni teh.:			I	0.09
Jahu: nisu, pehme — sõre .		6.40—8.40	II	0.75
rukki		3.80—3.90	III	0.05
püül		5.00—5.10	Fenolaat	1.50—1.60
Rukis Saksa		3.55—3.60	Gudroon	2.15—2.25
Ameerika		3.65—3.70	Riigi turbatööstus: „Turba“ .	0.21
Kaerad, toidu, välismaa		3.20—3.25	Põlevkivipigi	1.90—2.20
külvi		3.30—3.60	Raud, sordi	2.25—2.30
Odrad, õlle		3.90—4.00	vits	3.00—3.80
toidu		3.65—3.70	plekk	3.20—4.20
Riis, Burma II		6.20—6.25	plekk, tsingitud	6.00—6.50
Kartulid, eksport		1.20—1.25	Raudtalad	2.40—2.60
piirituse		0.70—0.73	Teras, vedru	4.40—5.00
Kartulitärklis „Superieur“		7.25	tõrjistade	12.00—14.00
Piim, pudelites	ltr.	—	talla	2.70—2.80
Või, eksport, I sort	pd.	48.00—50.80	Inglitina	100.00—105.00
Margariin, välismaa		21.00—24.00	Seatina	10.00—11.00
kodumaa		18.20—20.90	Vaskplekk, punane	33.00—33.50
Kaseiin, Eesti		13.50—14.00	valge	32.00—32.50
Juust „Schweitsi“, kodumaa		28.50—29.50	Tsünkplekk	18.00
Munad, eksport I s (kast 1440 tk.)	kast	—	Masinaõli, Vene ja Poola	4.50—4.60
II s. („ 1440 tk.)		—	Ameerika	4.90—5.20
Kakao, Hollandi	pd.	26.00—34.00	mootori	5.80—7.00
Inglise		22.00—26.00	Poola	5.70—7.10
Ameerika		20.00—21.00	auto	6.50—11.00
Kohv, Rio, Santos		46.00—48.00	Poola	6.50—9.00
Kesk-Ameerika sordid .		55.00—73.00	Linaseemneõli	14.10—15.40
Tee, lahtine, Orange Pekoe, Tseilon		85.00—94.00	Värnits	14.50—16.00
Orange Pekoe, Java		78.00—88.00	Parafiinõli, Poola, ...	7.75—9.00
Moning, Hiina		44.00—48.00	Tsilindriõli, Vene	—
Suhkur, peenike, valge, Saksam.		—	Ameerika haril. aur. 280°	5.10—6.00
Tsheehosli		6.85—6.90	ülekuum. „ 320°	7.50—9.00
Suhkur, peenike, valge, Poola .		6.75—6.80	Põlevkivisõli	1.70—1.80
Java		6.60—6.65	Nafta, Vene	2.20—2.45
Siirup, kartuli, 420/o		7.25	Ameerika	2.00—2.25
Glükoos		7.00	Poola	2.05—2.20
Sool, lahtine, Saksa		0.52—0.54	Petrooleum, Vene, sisternid ja	
Heeringad, Yarmouth, Mat-	tünn	43.00—45.00	vaadid	8.10—8.25
tates			Am. sistern. ja vaadid	8.10—8.25
Heeringad, Yarmouth Mat-			Bensiin, Vene	4.70—4.90
fulls		47.00—49.00	Ameerika	5.00—5.15
Heeringad, Schoti, Matties		47.00—51.00	Poola	4.75—5.00
Matfulls		50.00—54.00	Piiritus, eksport (excl. vaat) fob	0.45
Islandi Slo		24.00—25.00	Pesusooda, välismaa	—
Liha, sea, I sort	pd.	15.20—16.00	kodumaa	1.65—1.70
Liha, looma, I sort		8.00—10.80	Seebikivi 720/o	4.80—5.00

Värvid, nigrosiin, veessulav, välism. pd.	96.00
„ tsinkvalge, välism.	14.00—14.50
„ tinavalge, „	13.50—14.00
„ ooker, „	3 60—4.70
Väetisained,	
salpeeter, Norra 100 kg. tünn	19.00
„ „ Tshiili 75 „ kott	17.00
„ superfosfaat 18—200/o 100 kg. „	5.60
„ thomasjahu 16—170/o 100 kg. „	5.10
„ kaalisool 300/o, 100 kg.	8 00
„ „ 400/o „	9 90
„ kaniit 120/o	4.80
Väävelhapuammoniaak 75 kg kott	18 —
Lubjalämmastik 100 kg. „	17.50
Vosvoriit, Eesti 60/o „	—
Eesti rikast. vosvoriit 28—300/o 100 kg. „	5.00
Paber, rotatsiooni . . . . . pd	4.40
Tsement, Portland, Kunda pütt 10 pd. 10 nl. . . . . tünn	8.75
Tsement, Aseri . . . . . „	8 75
Kriit, toores . . . . . pd.	—
„ pestud . . . . . „	1.20—1 25
Asfalt . . . . . „	1 20
Kivitorv, välisma . . . . . „	—
Lubi . . . . . „	0.43—0.50
Kips, tikkides . . . . . „	0.25
„ jahvatatud . . . . . „	0.40
„ krohvimise . . . . . „	0.60—0.70
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi) „	82.00—90 00
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast, Is. . . . . pd.	68 00—70.00
Nahk, talla, Ameerika toresn. valmistatud, I sort . . . . . „	74.00—76.00
Nahk, talla, Ameerika toresn. valmistatud, II sort . . . . . „	68.00—70.00

Puuvill. Liverpooli börs.

American Fully Middling Englise naela (lbs) eest märts 26 Englise pensi (d) loko 10 99, märts 10.53, mai 10.39, juuli 10.28. Märts 27 ingl. pensi (d) loko 10.03, märts 10.54, mai 10.38, juuli 10.27.

Prahid:

Lina	
Tallinn — Stettiin . . . . . tonn sh.	22/6
„ — Gent . . . . . „ „	22/6
„ — Dundee . . . . . „ „	32/6
„ — Belfast . . . . . „ „	50—52

Takud

Puumaterjalid

	Standard	
Tallinn — London . . . . . „ sh.	—	
„ — E. C. C. P. (Englise idarand) . . . . . „ „	—	
„ — Antwerpen . . . . . „ „	—	
„ — Hull . . . . . „ „	—	
„ — Manchester . . . . . „ „	—	
„ — Rotterdam . . . . . „ „	—	
„ — Amsterdam . . . . . „ „	—	

Jäätaks

Segakaup

Tallinn — Stettiin . . . . . tonn sh.	12—25/—
„ — London . . . . . „	—
„ — Stokholm . . . . . „	—

Või

Tallinn — Stettiin . . . . . tünn sh.	1/6
---------------------------------------	-----

Kartulid

Tallinn — Stokholm . . . . . tonn Rkr.	10—12—
--	--------

Tallinna börsi kursisedel.

		30 III	2 IV	4. IV.	11 IV
New-York	T.	—	—	—	—
	O.	—	3.72	3.72	3.72
	M.	—	3.73	3.73	3.73
London	T.	—	—	—	—
	O.	—	18.16	18.16	18.16
	M.	—	18.21	18.21	18.21
Berliin	T.	—	—	—	—
	O.	—	88.95	88.95	89 —
	M.	—	89 55	89.55	89 60
Helsingi	T.	—	—	—	—
	O.	—	9.36	9.36	9.37
	M.	—	9.40	9.40	9 41
Stokholm	T.	—	—	—	—
	O.	—	99.85	99.85	99.90
	M.	—	100.45	100.45	100.50
Kopenhaagen	T.	—	—	—	—
	O.	—	99.70	99.70	99.75
	M.	—	100.30	100 30	100 35
Oslo	T.	—	—	—	—
	O.	—	99.30	99 35	99 40
	M.	—	100.10	100.15	100.20
Pariis	T.	—	—	—	—
	O.	—	14 65	14.65	14 65
	M.	—	14.90	14.90	14 90
Amsterdam	T.	—	—	—	—
	O.	—	149.80	149 80	149 90
	M.	—	150.60	150.60	150.70
Riia	T.	—	—	—	—
	O.	—	71 95	71 90	71.95
	M.	—	72 45	72.40	72.45
Zürich	T.	—	—	—	—
	O.	—	71 65	71.65	71.70
	M.	—	72.25	72.25	72.30
Brüssel	T.	—	—	—	—
	O.	—	51.95	51.90	51 95
	M.	—	52.45	52.40	52.45
Milano	T.	—	—	—	—
	O.	—	19 65	19 65	19 75
	M.	—	20 05	20.05	20 05
Praha	T.	—	—	—	—
	O.	—	11.05	11 05	11 05
	M.	—	11.25	11.25	11.25
Viin	T.	—	—	—	—
	O.	—	52 35	52 35	52 35
	M.	—	52.95	52.95	52 95
Budapest	T.	—	—	—	—
	O.	—	64 95	64.95	65 —
	M.	—	65.65	65.65	65 70
Varssavi	T.	—	—	—	—
	O.	—	41.50	41.50	41.50
	M.	—	42.70	42 70	42 70
Kaunas	T.	—	—	—	—
	O.	—	36.70	36 70	36.70
	M.	—	37.30	37.30	37.30
Moskva	T.	—	—	—	—
	O.	—	192 25	192.25	192.25
	M.	—	193.75	193.75	193 75
Danzig	T.	—	—	—	—
	O.	—	72 65	72.65	72.65
	M.	—	73.25	73 25	73.25

TALLINNA AKTSIA PANK, TALLINNAS.

Aktiva.
Bilanss 31. detsembril 1927. a.
Passiva.

(1 kr. = 100 mk.)

Kassa ja jooksvad arved teistes rahaasutustes	22.582.138,22	Aktiakapital	40 000.000.—
Väljamaa rahad	1.005.390.—	Tagavarakapital	2.108.121.—
Väärtpaberid	22.442.—	Jooksvad arved ja lihtajal. hoiusummad	201.998.001,32
Diskonteeritud vekslid ja väljamaa tratted	23.007.030.—	Korrespondendid: „Nostro“	27.722.480.—
Konto-korrent laenud	266.178.316.—	„Loro“	21.540.155.—
Garantiil laenude debitorid	99.252.953.—	Klientide poolt väljamaapanka-	
Akkreditiiv debitorid	1.765.900.—	des tarvitat. krediitid	9.352.400.—
Korrespondendid: „Nostro“	20.254.101.—	Rembursid	1.781.119.—
Kinnisvara	12.928.350,72	Avatud akkreditiivid	1.765.900.—
„ amortisatsioon	2.326.745,11	Kto-korrent arve Eesti Pangas	13.823.860.—
Vallasvara	1.106.906,58	Rediskonto väljamaa tratted	9.542.695.—
„ amortisatsioon	267.516,56	Väljamaa garantiid	99.252.953.—
Üleminevad summad	241.914.—	Riigimaksud	456.232,53
Rahakirjade nõudmised ja protest. vekslid	6.—	Saadud protsente ja kom. 1928. a. eest	812.195.—
		Muud passivad	3.087.945.—
		Puhaskasu ettekanne 1926. a.	24.719,01
		Puhaskasu 1927. a. eest	9.180.672,96
	Mk. 445.749.157,85		Mk. 445.749.157,85
Inkasso vekslid	Mk. 122.950.151.—		

Debet.
Kulude ja tulude arve 1927. a.
Kredit.

Makstud protsendid	13.491.439,65	Saadud protsendid	19.393.416.—
Ärikulud	9.905.267,78	Komisjonid ja kursikasud	15.291.679,14
Mahakirjutused	1.7.6.759.—	Tagasisaadud mahakirjutatud nõudmised	28.907.—
Kinnis- ja vallasvara amortisatsioon	627.745.—	Mitmesugused sissetulekud	294.601,29
Puhaskasu ettekanne 1926. a.	24.719,04		
Puhaskasu 1927. a. eest	9.180.672,96		
	Mk. 35.006.603,43		Mk. 35.006.603,43

PUIHTAKASU JAOTUS.

Tagavara kapitaliks	Mk. 756.012.—
Nõukogu, diskonto-komitee, revisjonikomisjoni ja juhatuse liikmetele lisatasuks	829.770.—
Ametnikkudele lisatasuks	815.500.—
Riigimaksudeks	2.778.727.—
Dividendiks 10 prots.	4.000.000.—
Jaotamata puhaskasu	25.988.—
	Mk. 9.205.392.—

Divident kr. 1.— (mk. 100.—) aktsia peall maksetakse välja panga kassas, arvates 28. märtsist 1928. a.

JUHATUS.

Tallinna Juudi Ühispank.

Äriseis 1. jaanuaril 1928. a.

Kassa	Kr. 44.364,63	Osamaksud	Kr. 34.483.—
Jooksv. arved t. pank.	5.813,50	Tagavarakapital	1.109,81
Osamaksud t. asutustes	740.—	Vallasvara kust. kapital	1.657,53
Väärtpaberid	58,41	Liigete lisavastutus	12.250.—
Välisraha	1.858,14	Hoiusummad	382.578,36
Diskonteeritud vekslid	229.046,96	Konto-korr. ar. kredit sald.	3.816.—
Kontokorrent laenud	191.108,56	Vekslite rediskont	19.960,39
Korresp. Nostro-sisemaa	3.097,48	Konto-korr. arved t. rahaas.	25.175,50
Korresp. Loro	31.142.—	Korresp. Nostro-sisemaa	24.369,50
Korresp. Nostro-väljamaa	15.928,51	Korresp. Nostro-väljamaa	23.243,96
Vallasvara	5.964,59	Aktsepteeritud tratted	177,77
Üleminevad summad	435,34	Saadud % ja komisjonid	4.311.—
Garantiide debitorid	5.120,16	Üleminevad summad	712,07
Liigete kohustused	12.250.—	Garantiid	5.120,16
Mitmesugused aktivad	981,56	Muud passivad	2.725,99
Kulud	580,81	Puhaskasu	6.799,61
	Kr. 548.490,65		Kr. 548.490,65

Inkasso vekslid: Kr. 297.716,13

Tallinna Juudi Ühispanga Juhatas.

Väljaandja Kaubandus-tööstuskoda.

Vastutav toimetaja H. Anto.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trüükikoda, Pikk tän. 2